

Ohcejoga gielda

GIRKOSIIDDA SAJÁDATLÁVVA

SAJÁDATLÁVA NUPPÁSTUS JA VIIDDIDEAPMI

Nuppástus guoská goartiliidda 1-40, 42-47, 49-51, 55, 60-61 ja astoágigge-, eanan- ja meahccedoallo-, sierra-, johtolat-, gáhtta- ja čáhceguovlluide. Viiddideapmi guoská giddodagaide 11:7, 12:4, 12:12 ja oassái giddodagain 11:1, 12:15, 12:19, 82:0 ja 100:2. Sajádatlívain šaddet goartilat 1-61, 63-68 ja astoágigge-, johtolat-, gáhtta-, sierra- ja čáhceguovllut.

Sajádatláva čilgehushus

21.4.2020

Ráhkadeaddji

Tengbom Oy
Maarit Suomenkorpi, eanadatarkiteakta, YKS-359
Salomonkatu 17 A, 00100 Helsinki
Tel: 050 415 3009

Johtui boahtin
Giehtadallan

teknalaš lávdegoddi 30.03.2012 § 38
Oassálastin- ja árvvoštallanplána (OÁP)
Teknalaš lávdegoddi 30.03.2012 § 41
oaidninláhkái 12.04.–02.05.2012
Sajádatlávvahámus
gielddaráðđehus 11.2.2014 § 23
oaidninláhkái 19.2.2014 – 20.3.2014
Sajádatlávvaevttohus
teknalaš lávdegoddi XX.XX.XXXX § XX
gielddaráðđehus XX.XX.XXXX § XX
oaidninláhkái XX.XX – XX.XX.XXXX
Sajádatláva dohkkeheapmi
gielddaráðđehus XX.XX.XXXX § XX
gieldda váldestivra XX.XX.XXXX § XX

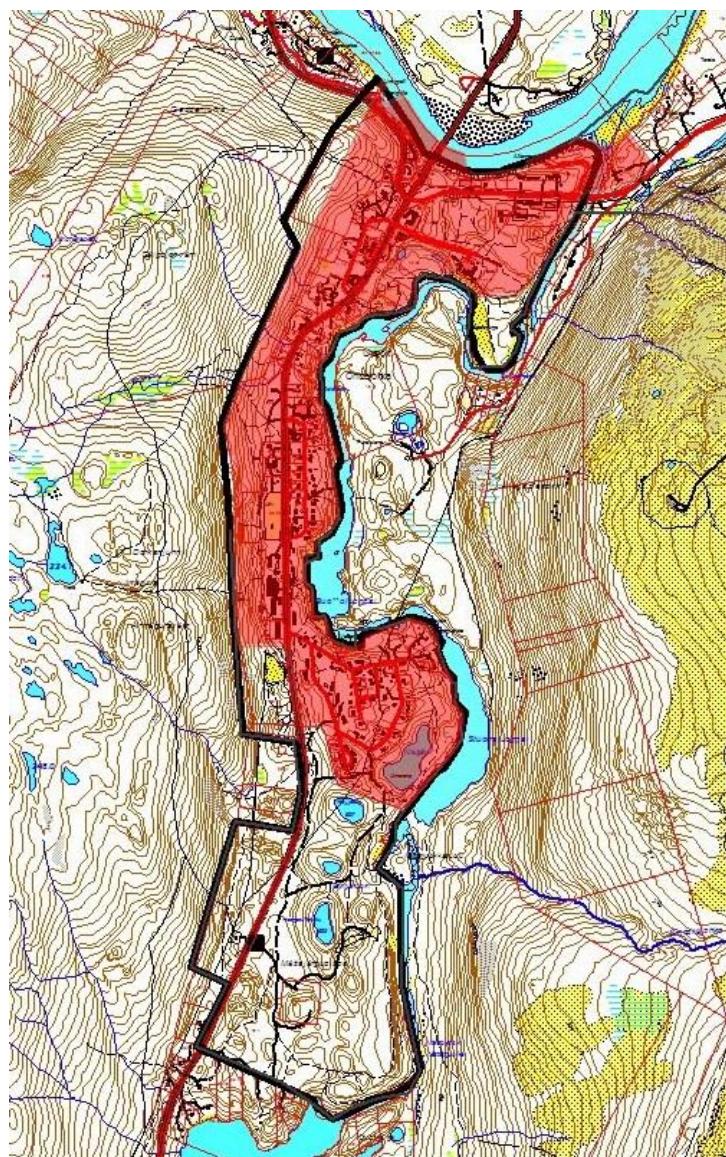
1. VUOÐÐO- JA DOVDANDIEÐUT

1.1 DOVDANDIEÐUT

Geahča bearbmasiidu.

1.2 LÁVVAGUOVLLU BÁIKI

Sajádatlávvaguovlu gokčá Ohcejohnjálmmi gili. Lávvaguovllu rádjá davvin lea Deanus, nuortin Ohcejoga viesttargáttis ja máddin Máttagávrri gáddegiddodagain. Lávvaguovllu viesttarosssái gullet váldogeaidnu 4 ja dan lahkosis leahkki huksejuvvon guovllut lagašbirrasiiddisetguin.

Govva: Girkosiidda sajádatláva nuppásteami ja viiddideami guovllu ráját leat merkejuvvon govas čáhppes oktilis sárgán. Áiggeguvdilis sajádatlávvaguovlu lea bealistis merkejuvvon ruoksadiin.

1.3 LÁVA NAMMA JA ULBMIL

Láva namma:	Girkosiidda sajádatláva nuppástus ja viiddideapmi
Váldoulbmil:	Bidjat áiggi dássái guovllus fámus leahkki huksen/sajádatlávaid ja ráhkadit láva ođđa guovlluide boahttevuoda dárbbuid várás.
Lávvaguovllu viidotat:	sullii 270 ha
Geardeviidotat:	sullii 101 200 g·m ²
Lávvačilgehus guoská:	21.4.2014 beaiváduvvon sajádatlávvagártta

Bearpma govva: Oainnus Ohcejohleahkái girkosiidda bokte.

1.4 ČILGEHUSA SISDOALLU

1.	VUODDO- JA DOVDANDIEĐUT	2
1.1	<i>Dovdandieđut.....</i>	2
1.2	<i>Lávvaguvllu báiki.....</i>	2
1.3	<i>Láva namma ja ulbmil.....</i>	3
1.4	<i>Čilgehusa sisdoallu</i>	4
1.5	<i>Logahallan čilgehusa čuovusáššebáhpáriin</i>	5
1.6	<i>Logahallan LÁVAIDE GUOSKI áššebáhpáriin</i>	5
1.7	<i>Logahallan LÁVAIDE GUOSKI eará áššebáhpáriin, duogáščilgehusain ja gáldomateriálas</i>	5
2.	ČOAHKKÁIGEASSU	7
2.1	<i>Lávvaproseassa muttut</i>	7
2.2	<i>Sajádatlávva.....</i>	7
2.3	<i>Sajádatláva ollašuhttin.....</i>	8
3.	VUOLGGASAJIT	9
3.1	<i>Čilgehus plánenguovllu dilis</i>	9
3.1.1	<i>Guovllu oppalaš válldahallan</i>	9
3.1.2	<i>Luonddubiras</i>	9
3.1.3	<i>Huksejuvvon biras.....</i>	14
3.1.4	<i>Eanaoamasteapmi</i>	21
3.2	<i>Plánendilli</i>	21
3.2.1	<i>Lávvaguvlui guoski plánat, mearrádusat ja čilgehusat.....</i>	21
4.	SAJÁDATLÁVA PLÁNEMA MUTTUT	25
4.1	<i>Sajádatláva plánema dárbu</i>	25
4.2	<i>Plánema johtui bidjan ja dasa guoski mearrádusat</i>	25
4.3	<i>Oassálälastin ja ovttasbargu.....</i>	26
4.3.1	<i>Oasálačcat.....</i>	26
4.3.2	<i>Johtui boahtin</i>	26
4.3.3	<i>Oassálälastin ja vuorrováikkuheami meannudeamit.....</i>	26
4.3.4	<i>Eiseválddiid ovttasbargu</i>	26
4.3.5	<i>Vuolggasadjemateriála addin ulbmilat</i>	27
4.3.6	<i>Proseassa áigge riegádan ulbmilat, ulbmiliid dárkkálmuvvan</i>	28
4.4	<i>Sajádatlávvačovdosa molssaeavttut ja daid váikkuhusat</i>	28
4.4.1	<i>Álgomolssaeavttuid válldahallan</i>	28
4.4.2	<i>Sajádatlávvačovdosa válljen ja vuoduštusat.....</i>	30
5.	SAJÁDATLÁVA VÁLDDAHALLAN	31
5.1	<i>Láva ráhkadus</i>	31
5.1.1	<i>Mihtten</i>	32
5.1.2	<i>Bálvalusat.....</i>	33
5.2	<i>Birrasa láhkái guoski ulbmiliid ollašuvvan.....</i>	33
5.3	<i>Guovlovárremat</i>	34
5.3.1	<i>Goartilguovllut</i>	34
5.3.2	<i>Eará guovllut</i>	36
5.3.3	<i>Oppalaš mearrádusat</i>	37

5.4	<i>Láva váikkuhusat</i>	37
5.4.1	Váikkuhusat huksejuvvon birrasii	37
5.4.2	Váikkuhusat lundai ja luonddubirrasii	41
5.5	<i>Birrasa headuštusdahkkit</i>	41
5.6	<i>Lávvamerkemät ja -mearrádusat</i>	41
5.7	<i>Namat</i>	42
5.8	<i>Láva gaskavuohta fámus leahkki oppalašlávvii, eanagoddelávvii ja ásahuvvon mihttomeriide</i> 42	
5.9	<i>Láva gaskavuohta riikkaviidosaš guovlluidegeavahanulbmiliidda</i>	44
6.	SAJÁDATLÁVA OLLAŠUHTTIN	48
6.1	<i>Ollašuhittima stivrejeaddji ja áiccalmahti plánat</i>	48
6.2	<i>Ollašuhittin ja áigetávvval</i>	48
6.3	<i>Ollašuhittima čuovvun</i>	48

1.5 LOGAHALLAN ČILGEHUSA ČUOVUSÁŠŠEBÁHPÁRIIN

1. Sajádatláva čuovvunskovvi
2. Lávvagárta, unniduvvон
3. Lávvamearrádusat
4. Gilit goargadin, Eanadatgovva –gárta (A3 válldus)
5. Eanadatráhkadus
6. Eanadat- ja kulturárvvut
7. Virgeoapmahašráđđadallamiid muittuhančállagat

1.6 LOGAHALLAN LÁVAIDE GUOSKI ÁŠŠEBÁHPÁRIIN

- Oassálartin- ja árvvoštallanplána
- Sajádatlávvakárta mearrádusaiguin 1:4000
- Vástádusat lávvahápmosis ožjojuvvon cealkámušaide ja oainnuide

1.7 LOGAHALLAN LÁVAIDE GUOSKI EARÁ ÁŠŠEBÁHPÁRIIN, DUOGÁŠČILGEHUSAIN JA GÁLDOMATERIÁLAS

Sajádatláva várás ráhkaduvvon sierračilgehusat:

- Ohcejoga viiddiduvvон sajádatlávvaguovllu luonddučielggadusat 2012, Faunatica Oy
- Ohcejohnjálmimi gili sajádatláva nuppástus ja viiddideapmi. Huksenkultuvra. Tmi Lauri Putkonen, 4.4. 2013.
- Bodnečáhceguovlu gaskka Ohcejohgeaidnu-Ohcejohka ja Máttajávri-čáhceváldinbáiki čoahkkáigeassu dakkjuvvon bodnečáhcedutkamušain lassedutkanevttohusaiguin 29.05.2015, Lapin Yhdyskuntateknika Ky.
- Ohcejohka, Ohcejoga ja Suhpevári bodnečáhceguovlluid dutkan lávvabarggu várás, 4.10.2017, FCG Suunnittelua ja tekniikka Oy.

- Lávvabargu / váikkuhusaid árvvoštallan Ohcejoga, Suhpevári ja Tenola bodnečáhceguovlluin, 8.11.2017, FCG Suunnittelua ja tekniikka Oy.

Deanu ovddidanplána ja Gáregasnjárgga, Ohcejoga ja Njuorggáma oassegouovlluid lávvaráhkadeami áigge dahkon čielggadeamit ja plánat (2003 -2007):

- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeoasseoppalašlávat. Ohcejoga oassegouovllu oasseoppalašlávva. Lávvagárttat ja lávvamearrádusat. Evttohus. Pöyry Environment Oy. 31.5.2007
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeoasseoppalašlávat. Ohcejoga oassegouovllu oasseoppalašlávva. Lávvačilgehush. Evttohus. Pöyry Environment Oy. 31.5.2007
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeoasseoppalašlávat. Ohcejoga oassegouovllu gádderegisttar. Pöyry Environment Oy. 4.12.2007
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeoasseoppalašlávat. Huksenvuohkerávvagat. Pöyry Environment Oy. 30.05.2006.
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeoasseoppalašlávat. Eanadatráhkadus. Kulturbiras. Luonddubiras. Jaakko Pöyry Infra, Maa ja Vesi Oy. 2.6.2005.
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeoasseoppalašlávat. Ovddidanplána 2020. Jaakko Pöyry Infra, Maa ja Vesi Oy. 22.11.2004. Dárkkistuvvon, gieldda váldostivrra mearrádus 21.12.2004 50 §.
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeoasseoppalašlávat. Vuolggasadjeraporta. Jaakko Pöyry Infra, Maa ja Vesi Oy. 31.5.2004.
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeoasseoppalašlávat. Oassálastin- ja árvoštallanplána. Jaakko Pöyry Infra, Maa ja Vesi Oy. 22.12.2003
- Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeoasseoppalašlávat. Fidnoplána. Jaakko Pöyry Infra, Maa ja Vesi Oy. 21.03.2003.

Guvlui guoski eará čielggadusat ja plánat:

- Gilit goargadin –fidnu. Ohcejoga gielda ja FCG Finnish Consulting Group Oy. 2012
- Eanadatčielggadus. Lappi lihttu. Davvi-Lappi eanagottelávva. Juovlamánnu 2005.
- Riikkaviidosaččat mearkkašahti huksejuvvon kulturbirrasat (RKY 2009). Musealágádus 2009.
- Pohjois-Lapin kaupalliset palvelut. (Davvi-Lappi gávppálaš bálvalusat.) Anu Ruonakoski ja Sanna Tainio. Lappi lihttu. 2005.
- Davvi-Lappi eanagotteláva johtolatčielggadus. Johtolatortnega dálá dilli. Johtolatortnetplána. 26.1.2005.
- Davvi-Lappi eanagottelávvaguovllu geologalaš duogášdieđut. Geologian tutkimuskeskus (GTK) (Geologija dutkanguovddáš), Jari Nenonen. 2004.
- Deanu- ja Ohcejohleagi kulturinventer. Loahpparaporta. Maria Sofia Aikio. Sámemuseavuođđudus 2003-2004. Sámemusea prentosat nr 6. 2005.

2. ČOAHKKÁIGEASSU

2.1 LÁVVAPROSEASSA MUTTUT

Lávvaráhordan mearrádus lea dahkon 15.11.2010 ja johtui boahtimis lea gulahuvvon 12.4.2012.

Teknalaš lávdegoddi lea giehtadallan johtui boahtima sihke Oassálastin- ja árvvoštallanplána 30.3.2012. Oassálastin- ja árvvoštallanplána lei oaidnínláhkái 12.4. – 2.5.2012.

Álggahanmuttu eiseválderáðjádallan lea dollon 12.06.2012. Bargoráðjádallamat leat ordnejuvvon ELY/EBI-guovddážiin 13.2.2012, 5.11.2014 sihke 27.8.2015.

Gielddaráðjéhus gieðahalai sajádatlávvahápmosa 11.2.2014 § 23 ja hámus lei oaidnin láhkai 19.2.2014 – 20.3.2014. Hápmosis bohte 8 cealkámuša ja 8 oainnu. Čoahkkáigeassu máhcahusas sihke vástdususat leat čilgehusa čuovusin. Lávvii dahkkojuvvon nuppástusat leat goviduvvon čilgehusa čuoggás 4.3.

Lávvabargojoavku lea gieðahallan sajádatlávvanuppástusas fidnejuvvon máhcahusa 26.11.2014, suodjalit merkenvuloš visttiid 26.11.2014 sihke sajádatlávvaevttohusa ráhkadeami 15.10.2019 ja 19.3.2020.

2.2 SAJÁDATLÁVVA

Sajádatlávvaguvvllu viidotdat lea 270 ha ja olleshuksenvuoigatvuohta lea 101 200 k-m². Guovlobeaktilvuohtan (ea) šaddá sullii 0,04. Olleshuksenvuoigatvuohta lassána sullii 5800 k-m².

Sajádatláva dakhama vuollásaš guvlui gullá válđooassi dain Ohcejohnjálmmi gili guovlluin, main lea juo sajádatlápva. Sajádatlávain dárkkistuvvo fámus leahkki sajádatlávaid eanangeavaheapmi dan oasil go lávat eai leat ollašuvvan ja ulbmilat leat nuppástuvvan.

Guovddáža nuorttabealde dálá ráhkodus lea evttohuvvon lávvanuppástusas eanaš leat fámus leahkki sajádatlávaid mielde. Guovddášguovllus fitnodathuksema vejolašvuodat leat lasihuvvon. Oarjjabealde hálddahus- ja virgevisttiid koartilguovllut (YH) lea nuppástuhuttojuvvon fitnodatvisttiid koartilguovlun (KL) sihke ássan-, ja fitnodatvisttiid koartilguovlun (AL). Fámus leahkki sajádatlávaid dat ássanviessosajit, mat eai leat ollašuvvan, leat rievdaduvvon AL-, nappo ássan-, fitnodat- ja doaimmahatvisttiid goartilguovlun. Guovddáža máttabeallái leat čujuhuvvon guokte ollašuvvan industriijdontte (TY). Valástallangietti davábeallái lea čujuhuvvon servodatteknikhalaš fuolahusa guovlu (ET) ja dan máttageažis lea válđojuvvon vuhtii skuvlla (YO) viiddidandárbu skuvlla donte lea vehá viiddiduvvon. Ohcejohgeainnu nuorttabealde lea čujuhuvvon várrejupmi ođđa liggenfápmorusttegii (ENT). Máttás Savelai, Ohcejohgeainnu gurri ja Máttajávrri davábeallái leat čujuhuvvon ođđa ássanguovllut (AO, AP). Máddin Ohcejohgeainnu oarjjabeallái lea čujuhuvvon ođđa vuorkágovlu (TV), gos dál leat guokte fitnodaga.

Guovllu geaidno- ja gáhttafierpmádat lea eanáš juo leamen. Gáhttafierpmádat lea dievasmahttojuvvon dárbašlaš osiin. Dálá Ohcejohgeaidnoguora johtti geahppa johtolagat ágetto Siula bokti davás guvlui. Máttás čujuhuvvon ođđa guovlluide lea dárbu joatkit dálá geahppa johtolaga oktavuođa sihke čáhce- ja bázahusčáhcebohcciid.

Guovllu dálá olgolihkadan- ja mohtorgielkámáđijaid seailluheapmái figgan leamaš lávas vuolggasadjin. Máddin ođđa ássansajit gáhtaideasetguin lea biddjon nu, ahte guovllu čađa beassá johkagátti mielde mohtorgielkkáin almmá gáhtaid rasttildeami haga gitta Ohcejohgeainnu dálá rasttildansadjái. Olgolihkadanmáđiijain guvlui šaddet mohkit, maid bokti guovllu sáhttá garvit birra. Máttajávrri lusa doalvu olgolihkadanmáđii lea maiddái seailluhuvvon guovllu máttaoasis.

Sajádatláva máttageažis Máttajávrris máttás guvlui lea riikkaviidosačcat árvvolaš Ohcejohleagi oainnusguovlu (ma). Sajádatlávvaguovllus leat mánggat dološmuito-guovllut (sm), árvvolaš visttit (sr) sihke luonduu mánggahápmásašvuoda beales earenoamáš deatalaš guovllut (luo-1-4, s, x-1).

Bodnečáhceguovlu

Sajádatlávvaguovllu máttageahči lea Ohcejoga čáhceskáhppoma várás deatalaš bodnečáhceguovllus, man davvegeažis lea várrečáhceváldinbáiki. Čáhceváldinbáiki, mii lea anus, lea Suhpevári bodnečáhceguovllus sajádatlávvaguovllu olggobealde oarjedavis. Sajádatláva čielggadusat leat dievasmahton bodnečáziid buohta (Lapin Yhdyskuntateknikka Ky, 2015 ja FCG Suunnittelua ja teknikka Oy, 2017). Čielggadusa ja váikkuhusaid árvvoštallama (FCG Suunnittelua ja teknikka Oy, 2017) vuoden Ohcejoga bodnečáhceguovllus lea guovlu, mas leat dievva buolžarokkit. Dát guovlu lea dakkár, gosa lea buorre čoggot bodnečáhci. Bodnečáhci čoggo maiddái oarjjabeale várrevielttis. Rávdnji golgá máttil davás.

Máttajárguolbana guovllus lea seailluhuvvon viiddis ruonasguovlu (VL). Guvlui čujuhuvvon ođđa ássan- ja luopmoássanguovllut leat geahpeduvvon hámusmuttus. Lávas huksen stivrejuvvo garvit šiljuid fámolaš giehtadallama ja seailluhit šiljuid huksekeahthes osiid nu luonddudilis go vejolaš. Guovllu gusket dan lassin bodnečáhceguovllus (pv) addojuvvon mearrádusat. Huksenvuloš guovlut lakojoit gieldateknihka fierpmádahkii. Buhes arve- ja suddančázit njammásahattoit eatnamii. Čielggadusa mielde dáin doaibmabijuiguin bodnečázi mearri ii mearkkašahti láhkai geahppán iige dan láhki fuotnán.

2.3 SAJÁDATLÁVA OLLAŠUHTTIN

Váldooassi lávvanuppástusguovllu davveoasis ja dan gieldateknihkas lea juo huksejuvpon. Davveoasi ollašuhttin vuoden duuvvá dálá gieldateknihka dievasmahttimii unnánaš.

Máttaoasi ođđa ássan- ja vuorkáguovllut gáibidit gieldateknihka huksema. Guovlluid lea vejolaš ollašuhttit dađistaga. Guovlluid ollašuhttima olis maiddái Ohcejohgeaidnoguora geahppa johtolaga fierpmádaga skuvlla ja guovddáža guvlui berre buoridit.

3. VUOLGGASAJIT

3.1 ČILGEHUS PLÁNENGUOVL LU DILIS

3.1.1 Guovllu oppalaš válddahallan

Ohcejohnjálmmi gili guovllus ásset badjelaš 500 olbmo. Ohcejogas leat mánggabealálačat sihke almmolaš ja priváhtta bálvalusat. Almmolaš bálvalusat leat Ohcejohnjálmmi skuvla (maiddái sámeskuvla), dearvvasvuodaguovddáš, bátnedivššohat, gielddadoaimmahat ja fuođdo- ja guolleddoalu dutkanlágadusa Deanu dutkanstašuvdna. Logenár fitnodaga, mat fállet turismabálvalusaid, leat gili guovddáža olggobealde.

Ohcejohka lea dovddus sápmelašvuodastis, rájá rasttildeaddji ealáhusdoaimmain, áidnalunddot kultur- ja luondduturismabálvalusain sihke luondduealáhusain.

3.1.2 Luonddubiras

Eanadatráhkadus

Gilit goargadin –fidnus lea ráhkaduvvon girkosiidda dálá čoahkkebáikki gokči eanadatdikšunplána / eanadatčielggadus (FCG Oy 31.10.2012). Čielggadussii gullá eanadaga ja luonduu árvvuid sihke eanadatgova guorahallan. Eanadaga oasil dieđut leat dievasmahttojuvvon sajádatláva ráhkadeami oktavuođas.

Guovllu eanadatráhkadus šaddá ceakkohámát duottarguovlluin ja daid gaskii báhcci guhkes, seakka ja ceakkoravddat johkalegiin. Leagi vuodus lea dušše uhcán duolba leahkeguovlu. Lávvaguollu máttabealde johka šaddá govddibun ja viidu Máttajávrin. Máttajárris davás joatkašuvvi Ohcejohka ovttastuvvá Detnui girkosiidda davveoasis. Ohcejogas leat mángga sajis guoikkat ja duoddariin luitet johkii mánggat ádjagat ja jogat.

Guovllu geainnut sojadit eanadaga mielde duoddariid máddagis. Eanadatráhkadusa geažil Ohcejohnjálmmi gilli lea bátti láhkái Ohcejohleagis váldogeainnu guoras johkaleagi duolbadasain. Ohcejoga ja Deanu ovttastuvvansadjí davvin šaddá eanadagaid čuolbmabáikin. Jogaid lassin doppe earránit Norgga beallái, Gáregasnjárgii ja Njuorggámii doalvu geainnut. Guovlu lea nappo dehálaš johtolatruossa nu geainnuid mielde go maiddái jogaid mielde jođedettiin.

Ohcejohleahki lea sullii 75-100 mehtera meara dási bajábealde. Máttajávrri čázeoaivi lea sullii 74 mmdb. ja Deanu čázeoaivi lea girkosiidda bokti sullii 65 mmdb. Leagi birastahtti duoddarat badjánit sullii 300 mmdb. Áilegas–duoddara aláš guovllu nuorttabealde lea 340 mehtera allodagas. Visttit leat leagis gaskkal 72-89 mmdb. Vilttiin eai leat olus visttit.

Govva: Johkaleagi birastahti duoddarar hálldašit eanadatgova.

Govat: Oainnus Nisojávrri vuojadangátti badjel Áilegasá guvlui. Johkaleagis leat báikkuid maiddái beahcevuovddit dábálaš váldošattu soagi lassin.

Eanadatgovva

Guovlu gullá Birasministeriija eanadatbargojoavkku eanadateanagoddejuogu (1992) mielde Davvi-Lappi duottarduovdagiidda, main leat viiddis duottarčearut. Duoddariid alášguovllut leat guorbasat ja jalгадат. Duoddariid gaskasaš leagit leat sierra hápmásáččat ja eanemus geahčastahttit dalle go dat leat čiekŋalat ja ávžerokkiid láganat. Jeakkit leat unnán. Guorba boreála avádaga šaddogearddi lassin alášguovlluin šaddogearddis leat alpiidna sárgosat. Muorat leat eanáš soagit, muhto čiekŋaleamos jogaid (nugo Ohcejohka) vuodus lea báikkuid gáržzes beahcevuovddit. Ássan lea bieđgguid ja unnán. Ealáda olbmot leat fidnen badjedilis ja guolle- ja meahccebivddus sihke unnamihtot šibitdoalus.

Govat: Báhpanuorri vuojadangátti máttabealde. Máttajávrái luoiti vielti guovllu máttaoasis.

Vaikko čoahkkebáiki leage huksejuvpon Ohcejohleahkái, johka ii olus oidno giligeidnui. Ohcejoga lagašvuoda lea muhttin sajiin váttis áicat. Buoremusat jogaid fuomáša lávvaguovllu davveoasis Ohcejoga ja Deanu ovttastuvvansaji lahkosiin, mii dagaha guvlui iežas earenomáš dovdamušaid. Dan nanosmahttet iežaset oasil Ohcejohleagi birastahti duoddarat.

Ohcejohnjálmmi gili ja Ohcejohleagi birastahttet duoddariid rámšas vielttit, mat hálldaašit sakka guovllu eanadatgova. Muorat leat vuollegaš soagit, nuba duoddarat oidnojot goappát bealte leagi guovllus jođedettiin. Iežas mihtimasvuodas buktá guovllu šattohisvuhta. Guovllu muorat leat mihtimasat vuollegaččat, seakkarunggot ja roancás soagit. Gieddegearddi šaddun leat vuollegaš dakjasat.

Gáidduseanadat lea čalbmáičuohcci fámolaš duoddariiddisguin ja jogaidisguin. Lagašeanadagas leat valljis luonddučáppis oidnosat ja detáljat. Ohcejohleagis joga lagašvuoda ii báikkuid fuomáš. Eanadatgova dáfos deháleamos guovlu leage giliguovddáža guovlu Deatnogáttis. Čuolbmasajis leahkkasit guhkes oidnolagat Detnui ja birastahti duoddariidda. Dasa lassin eanadatgovas eanamearkan doaibmá goarggus Sámi šaldi.

Govat: Eanadaga čuolbmasadji guovllu davveoasis. 1. Áilegasa čohkka badjána oidnosa loahppačuokkisin. Dan ovddabealde bastilishámagin sierráneaddji johkamielli. 2. Eanamearkan guovllus doaibmá Sámi šaldi.

Govat: Guovllus raphaelit oldnosat sihke Deatno- ja Ohcejohleahkái.

Eanamearkkat dahje eanadatgovas guhkás oidnojeaddji, báikki meroštallama álkibun dakhki ášshit leat guovllus unnán. Huksejuvpon birrasa oasil jáddadanstašuvnna vilges, muoraid bajábeallái loktaneaddji doardna doaibmá eanamearkan. Ohcejoga rádjáraasttildanšaldi lea nubbi čielga eanamearka.

Eanavuođdu ja šaddogeardi leat guorbbasvuoda dihte oalle hearkkit gollamii. Mángga sajis leat oaidnimis duovdagiidda gollan sáttobálgát, báljis eanasajit ja álit, main leat sáttto-/geađgebajildus ja main šattut eai loavtte.

Visttit leat leagis hárvet ja ássanguovllut báhcet eanáš válodgeaidhoguoraid muoraid suodjái. Eanadatgovva šaddá nie čoahkkebáikkisge oalle luondduláganin ja huksejuvpon guovllut bieđggusin. Vuollegis visttit suddaluvvet eanáš eanadahkii sturrodagaset ja ivnniideaset dáfos. Sierraahkásaš ja -stiillalaš visttiin šaddá goittotge juohkásan eanadatgovva.

Guovllu máttaoasis buolžarokkis lea boares anus eret báhcán ruskabáiki. Báikki ravddain leat ainge ruskkat. Skuvlla máttabealde lea eanaváldinguovlu.

Govva: Buolžarokkis guovllu máttaoasis lea boares, anus eret báhcán ruskabáiki.

Luonddudillí

Sajádatláva ráhkadanguovllus lea dahkkon luonddučielggadeapmi 2012/Faunatica Oy.

Ohcejohnjálmmi gili sajádatláva ráhkadanguovlu lea subarktalaš avádagas guovtti stuorra joga, Deanu ja Ohcejoga ovttastuvvansajis. Váldooassi guovllus lea duolba, sátto-ja morenavuđot johkaleahki, mas leat mán̊ggain sajiin jiekjaággi suddanáigodagas riegádan rogečohkiideamit. Guovllu viesttarravda lea Báíšduoddara meahcceuovllu duottaralážii badjáneaddji duottarvielti, ja nuortaravddas ja davveravddas leat johkagátti ceakkus sáttomiellit.

Čielggadanguovllus stuorámus oasi hálldašeaddji soahkeguolbaniid vuovdešattut leat eanáš viehka ovttabealagat, ja maiddái olbmo luottat vuhttojít čoahkkebáikki lahkosiu mán̊ggain sajiin ee. geaidnun, bálggin, čievaváldinguovlun jna. Fuomášanveara luonddutiippaid gávdnonsajit leat eanáš čáziid golganoliid lahka ja árbebiotohpain.

Luonddusuodjaleapmi

Guovllus áicojuvvojedje oktiibuot 24 fuomášanveara luonddutiipabáikki. Čielggadeamis áicojuvvon luonddutiipabáikkiin stuorámus oassi leat gáržit ja daid mearkkašupmi luondduárvvuid dáfos lea lagamusat báikkálaš.

Čielgasit móvssoleamos luonddubáiki guovllus lea eanagottálaččat móvssolaš Boaresbáikki árbebiotohpa birastahti vuovdebihtáidisguin. Móvssolaččat leat Ohcejohsiskkoža vieltti goarddabirrasat, ájarokki rohtuollisuohta, guokte gáržzes, šattolaš luonddudiipabáikki ja luonddučohkiidussan eahpedábálaš, viiddis ja górgolágan goikan gáddi. Báikkálaččat móvssolaš báikkiin eanemus fuomášanveara leat suovkaluvvi rássegiettit ja geologalaččat miellagiddevaš buolžaroggilágan guovlu. Njealji luonddutiipabáikái gullá maiddái čáhcelága mielde suodjalnláhkái luonddudilis leahkki johka- dahje ájaroggi.

Loddešlájain áicojuvvojedje čalmmis adnojuvvon gáddeviroš ja fuomášanveara loddešládja cizásfálli. Luonddutiipaáiccuid ja soaittáhat loddeáiccuid vuodul oassi Ohcejoga gáddegueovllus sáhttá leat lottiid dáfos mearkkašahti guovlu.

Guovllus áicojuvvojedje golbma fuomášanveara beaiveloddešlája: davvegiehpa-beaiveloddi, davveunnagollesoadjá ja sáhpalbeallemuohcu. Šlájaid dáfos dehálaččat leat jalga goarddaguovllut. Heivvolaš eallinbirrasat leat nappo huksejuvvon guovlluin, šlájat eai ceavzze luonddudilis leahkki guovlluin daid suojisvuoda geažil.

Guovllus áicojuvvojedje oktiibuot 6 luondduárvoluohkáide I ja II gulli, guovllu-guovdasaččat móvssolaš dahje báikkálaččat mearkkašahti móvssolaš luonddutiipabáikki.

Čuovvovaš čuozáhagat M, R ja X (X1+X2), mat čuvvot čielggadeami ávžuhusaid ja mat leat guovlluguovdasaččat móvssolaččat luohkáin I-II sihke báikkálaččat móvssolaččat luohkás III, leat lasihuvvon lávvakártii luo-merkemiigui:

- A. šattolaš rohtodielkkut, vuovdeláhka, árvoluohkká II, gollamii hearkkes guovlu
- B. goarddaviełtit, árvoluohkká II, gollamii hearkkes guovlu
- L. jalgalágan jeakkit, vuovdeláhka, čáhceláhka, árvoluohkká II, gollamii hearkkes guovlu, 3-oasat čuozáhat
- M. šattolaš rohtodielkkut, vuovdeláhka, árvoluohkká III, gollamii hearkkes guovlu
- N. sátto- ja juovvaguovllut: maiddái goarddaviełti, vuovdeláhka, árvoluohkká II, gollamii hearkkes guovlu
- R. ádjagiid ja ájastagaid lagašbirrasat, vuovdeláhka, čáhceláhka, árvoluohkká III

- S. eanagottálaččat márssolaš árbeeanadat: gieddi (Boaresbáikki gieddi), árvoluohkká I
- T. oasil eanagottálaččat márssolaš árbeeanadat: šattolaš rohtodielkkut, ádjagiid ja ájastagaid lagašbirrasat (Boaresbáikki gieddi), vuovdeláhka, čáhceláhka, árvoluohkká I, gollamii hearkkes guovlu
- U. šattolaš suhkkes vuovddit: sitno- ja suoidnevuovdi, vuovdeláhka, čáhceláhka, árvoluohkká II, gollamii hearkkes guovlu
- W. juovvaguovllut, goarddabirrasat, eanaávnnaasláhka, Vuovdeláhka (oasil), árvoluohkká II
- X. giettit, goike gieddi (rássegieddi), goarddavielti (geaidnoguorra), árvoluohkká III

Davveiehpabeaivelotti eallinbirasin doaibmi huksejuvvon geaidnoravddat ja -guorat 1 ja 11 leat merkejuvvon luo-merkemiiguin. Jalgalvuohta ja goarddahat leat davveiehpabeaivelotti ja mánjggaid earáidge fuomášanveara beaiveloddešlájaid dáfos sakka dehálaččat. Geaidnoravddaid galggašii seailluhit jalgadin ja sáttovuodđosažžan, go dalle dat doaimmašedje beaivelottiid johtingeaidnun sierra eallindilkkožiid gaskkas. Erenomážit galggašii garvit davveiehpabeaiveloddái heivvolaš eallindilkkožiid cuovkanamei, ja danin šládjii dál heivvolaš čuozáhagaid dikšun lea dehálaš.

Áitatvuloš ja ráfáidahtton nuortasiemanástti dehálaš šaddanguovllut leat merkejuvvon s-1 -merkemiin suodjaluvvon guovlun. Čielggadeami oktavuođas mánjggat áitatvuloš čoavddarásiid šaddanbáikkit áicojuvvodje Boaresbáikki árbebiotohpas govadagas S. Maiddái Njuorggángeaidnoguoras leahkki rássegieddeguovllut govadagain X1 ja X2 leat ainge eallinbirasin čoavddarásiide heivvolaččat. Govadagat gáibidit jeavddalaš dikšuma (láddjema dahje guođoheami), vai čoavddarásit ja eará árbebiotohpaid šaddošlájat sáhttet ceavzit maiddái boahttevuođas. Govadagas X galggašii maiddái dahkat vuodđoordnen, dat lea ee. muorralánjáid čuohppan.

Luonddubáikkit leat válddahallojuvvon dárkilabbot luonddučielggadanraporttas (Faunatica Oy, 2012).

Čázadagat ja čáhcedoallu

Guovllu máttabealde lea Máttajávri, mas Ohcejohka joatkašuvvá davás guvlui ja ovttastuvvá Detnui guovllu davveoasis. Johkii luitet duottarguođluin mánjggat čáhcerokkit. Jeakkit leat unnán.

Ohcejoga I luohká vuodđočáhceguovlu gokčá lávvaguovllu máttaoasi ollásit. Várrečáhceváldinsadji lea johkagáttis Savela guovllus. Ođđa čáhceváldinsadji lea ollašuhttojuvvon lávvaguovllu olggobeallái, oarjedavis leahkki Suhpevári bodnečáhceguvlui.

Davvin lávvaguovllu guktuid bealde lea vuodđočáhceguovlu. I luohkkái gulli Suhpevári ollá binná lávvaguvlui viesttardavvin.

Sajádatláva čielggadusat leat dievasmahttojuvvon bodnečáziid buohta (Lapin Yhdyskuntateknikka Ky, 2015 ja FCG Suunnittelua ja teknikka Oy, 2017).

3.1.3 Huksejuvvon biras

Veahkadaga ráhkadus ja ovdáneapmi lávvaguovllus

Ohcejohnjálmomi gili guovllus ásset badjelaš 500 olbmo dahje sullii 40 % gieldda olmmošmearis. Oppa gielddas ásse fásta jagi 2019 loahpas 1215 olbmo. Statistikha-

guovddáža álbmoteinnostusa mielde gieldda olmmošlohku geahppána vehážiid miel ja lea lagi 2035 sullii 1160 ássi.

Jagi 2018 loahpas Ohcejogas ledje statistihka mielde 587 dálloodoalu. Geassevisttit fas 713 stuhka. Gildii leat boahtán manjimuš lagiin olu gažaldagat friddja viessosajiin nu luopmoviesuid go maiddái fásta ássama várás.

Statistihkkaguovddáža lagi 2019 statistihka mielde oppa gielddas 0-6-jahkásačcat leat 70 nuppiin sániin 6 %, 7-18-jahkásačcat leat sullii 145 nuppiin sániin 12 %, 19-65-jahkásačcat leat sullii 645 nuppiin sániin 53 %, ja badjel 66-jahkásačcat leat 354 nuppiin sániin 29 %. Dálloodoalu gaskasturrodat lea jagis 2019 guokte olbmo. Ohcejogas leat gaskamearálačcat 0,23 olbmo/ km².

Servodatráhkadus

Lávvaguvllu viidodahkii gullá olles Ohcejohnjálmmi gili, mii lea Njuorggáma ja Gáregasnjárgga lassin okta Ohcejoga gieldda golmma čoahkkebáikkis. Huksen lea dáhpá-huvvan bátti láhkái ja lupmosit Ohcejohleahkái joga viestarbeallái ja Ohcejohgeainnu (vg. 4) gurrii.

Giligeaidnu álgá máddin boađedettiin skuvlaguovddáža bokti ja nohká Ohcejohgeainnu, Deanugeainnu ja Njuorggángeainnu geaidnoerrui. Girkosiidda guovddáš lea giligeainnu davágeahčen gielddadálu ja gávppálaš bálvalusaid lahkosiin.

Čoahkkebáikegovva

Ohcejohnjálmmi gilli lea Ohcejohleagis báddeláhkái guktuid bealde čoahkkebáikki válodgeainnu. Dasa lassin skuvlaguovddáža máttanuortta beallái Ohcejohgeainnu ja Ohcejoga gaskii báhcci eatnamiin lea iežas ollisvuoden dahkki ássanguovlu geainnuid Siula, Ringi, Rievanradnu, Jorri ja Jorrinjalk guoraide. Maiddái Seitatie gurrii lea šaddan iežas ássanguovlu sihke lávvaguvllu davveoassái Njuorggángeainnu guktuid beallái.

Dálá, guvlui mihtimas bieđggus ja leahkevuodu čuvodeaddji huksenvuohki lea luonddulagaš. Buot ássanviessosajiin lea eanaš njuolggoo oktavuohta viiddis luondduguovlluide. Luondu ja dan lagašvuohta gullá guovllu árbevirrui guovddáža guovlluin. Viiddis ja deahtta huksejuvvon guovllut eai leat guvlui mihtimas huksenvuohki. Ráhkadus dahká vejolažan ee. kultuvrra árbrevieruide gulli mohtorgielkkáin vuosaame. Visttit maiddái báhcet oalle vuollegaš ja vuorjjes vuovddi suodjái eaige nu oidno čoahkkebáikegovas. Fámus leahkki sajádatlávas lea goartiliin ollašuvakeahtes viessosajit, mii ain lasiha bieđggusvuoden dovduu čoahkkebáikegova dáfos.

Govat: Ássanvisttit Seitatie guoras.

Govva: Ráidoddállu, mii lea Ringi guoras.

Girkosiidda leage muhttin osiin váttis fáhtet ja ieš guovddáš orru vailumin ollásit. Maiddái giliássan báhcá mánggain sajiin čihkosii geaidnoguora muoraid duohkái. Čoahkkebáikki earenomášvuhta lea gáhttasajiid saddjásvuhta ja guovllus válu measta oalát gillilágan mihttolávva.

Dálá goartilguovlluin ii leat oktilaš huksenvuohki. Visttit spiehkkasit olggosoaidnima, stiillaset ja ivnniideaset dáfos sakka nubbi nuppis. Visttit leat oalle molsašuddit, dat ovddastit sierra áigodagaid ja sierra huksenstiillaid. Eanaš visttiin leat goittotge 1- 1½ - gearddi. Guovddáža guovllus leat soames guovtti gearddi fitnodatdálut.

Ássan

Statistikkkaguovddáža mielde Ohcejoga ássanvisttiin measta 74 % leat sierrasmávvadálut, ráido- dahje lakojuvvon dálut leat sullii 18% sihke geareddálut dušše vágjít 1%. Gaskamearalaš ássanluomusvuhta lea $42,2\text{m}^2/\text{olmmoš}$. Ovtta heakka ássangottit leat s. 42 %, guovtti heakka 29 %, golmma 14 %, njealji vágjít 10% ja stuorábut sullii 5 %.

Bálvalusat

Ohcejoga guovddážis lea Ohcejohnjálmmi skuvla (72 oahppi), vuojadanhálla ja girjerádj. Ohcejogas lea sámelogahat (19 oahppi), mii lea gieldda áidna gaskadási oahppolágádus. Sámegielat oahpahusas dahkko ovttasbargu Norggain. Gielddas doaibmá maiddái rávesolbmuidskuvla. Guovllus doibmet maiddái beaivedikšun- ja dearvvavuođabálvalusat. Guovddážis leat dasa lassin guokte gávppi, gáffebáiki, restaurájna ja hotealla, guokte galbmajuogadanstašuvnna, bárku, searvegottedállu, sámeráđđi ja vuogatvuodaveahkkedoaimmahat. Deatnogáttis doaibmá duollu. Guovllus lea Fuodđoja guolledeoalu dutkanlágádusa Deanu dutkanstašuvdna. Turismabálvalusaid fálli fitnodagat leat giliguovddáža olggobealde logenar.

Bargosajit ja ealáhusdoaibma

Guovllus leat dehálaččat árbevirolaš sámeealáhusat: boazodoallu ja guolle- ja meahccebivdu. Gienda lea guovllus stuorámus bargoaddi. Dasa lassin guovllus leat turismasuorggi fidnodoibmit, industriijafitnodagat ja gávppálaš bálvalusaidfállit.

Statistikkkaguovddáža mielde 2010 Ohcejogas badjelaš goalmádas (36%) lei barggus almmolaš hálddhahusa ja eatnanbealuštusa suorggis. Sullii njealjádas (23%) lei barggus grossa- ja bođugávppi suorggis. Eana-, meahcce- dahje guolledeoalus fidnejedje ealáhusas sullii 10% bargoolbmuin.

Astoáigi

Deanus guollebivdu, duottarguovlluin vánndarndeapmi ja mohtorgielkkáin vuohašeapmi leat deháleamos astoáiggedoaimmat. Girkosiiddas leat rávvengoahti, spáppastallan-gieddi, álšamáđii ja láhttu čuovggaiguin, tennisgieddi / jiekŋaskearrobáiki, lihkadansále, álšasále, vuojadanhálla sihke vuojadangáddi. Guovllus lea dasa lassin dádjadeami fástačuoggát ja álbmotčuoiganláhttut.

Johtolat

Girkosiida lea válodgeaidnoruossas. Gáregasnjárggas Njuorggámii johtá Deatnogátti guovlogeaidnu 970, máttás johtá Ohcejohleagis válodgeaidnu 4. Njuorggámii manná Meahciráđđehusa mohtorgielkámáđii, mii manná ain viidásabbot Norgga Njávdámii ja Jiekŋameara lusa. Guovllus leat álo johtán olu maiddái čáziid mielde. Avvilis johtá beaivválaččat okta linjábiila.

Ohcejohgeaidnoguoras Savela ássanguovllu geaidnoearus guolledutkanstašuvnna rádjái, mii lea Njuorggámii manni geaidnoguoras, johtá geahppa johtolaga geaidnu.

Huksejuvvon kulturbiras

Guvlui lea ráhkaduvvon Gilit goargadin –fidnu oktavuođas huksejuvvon kulturbirrasa čielggadeapmi. Báikkiid móvssolašvuhta lea árvvoštallovuvvon sajádatláva ráhkadeami várás sierra raporttas (Putkonen 2013).

Sámemusea Siida lea ráhkadan guvlui inventerema gaskan leahkki oasseoppalašláva ráhkadeami (2007) oktavuođas. Sámemusea Deanu- ja Ohcejohleagi kulturinventeren. Inventeren dakhkojuvvui jagiid 2003-2004, loahpparaporta Maria Sofia Aikio 2005.

Báikkiid sadji lea buktojuvvon ovdan čilgehusa čuovusgárttas. Nummirastin vástida čuovusgártta báikenummimirastima.

Gáldu Putkonen:

Huksendáiddalaččat dahje kulturhistorjjálaččat móvssolaš visti (sr)

1. Onnela virgedállu

Leansmánni jugend-stiilasaš virgedállu Onnela, lea jagis 1922. Visttit leat suodjaluvvon láhkaásahusain 480/85.

2. Ovddeš poastadállu

Dál polesstašuvdnan doaibmi muoravisti lea 1940-50 –loguid molsašumis.

3. Villa Teno

Ohcejoga vuosttas guosseviessu huksejuvvui 1950-logu álggus.

4. Ohcejoga gielddadállu

Mášolacčat postmodearna, odđa gielddadállu válbmanii 1985 Arkkitehtitoimisto Pasanen & Vahtera plána mielde.

5. Hotelli Luossajohka ovddeš Utsjoen matkailuhotelli

Hotealla válbmanii 1959 ja dat viiddiduvvui 1967. Vuodđodivvumat leat dakkon jagiin 1980 ja 2044-2005.

6. Syrjälä

Luopmobáikin doaibmi boares ássanbáiki. Hirsavisti lea válbmanan jagis 1916 ja dat lea guovddáža boarráseamos visti. Vistti leat manjá joatkán.

7. Buohcciidvisti

Klassihkalaš hirsavisti lea jagis 1929.

8. Boastaalbmáid idjadanstohpu

Girkosiidii huksejuvvui 1920-logus boastaalbmáid idjadanstohpu, mii lea olggosoaidnit klassihkalaš.

9. Ohcejoga boares skuvla

Vuosttas skuvla álggahii doaimmas Ohcejogas 1878. Skuvla fidnii iežas vistti goittotge easkka 1929. Boares ásodatvisti lea 1930-logus, ođđasut jagis 1957.

Huksendáiddalaččat dahje kulturhistorjjálaččat móvssolaš báiki, man birrasis galgá váldit vuhtii kulturbirrasa iešlágiid gáhttema (/s)

10. Rádjagozáhusa dálut

Rádjagozáhusa bargoveaga ráidodálut leat huksejuvvon 1950-1960 –loguin.

11. Gildállu Giisa

Ohcejoga gieldda ovddeš virgedállu lea 1950-logus. Dat lea divvojuvvon jahkeduháha molsašumis gildállun.

Earát

12. Sámi šaldi

1993 huksejuvvon Suoma davimus šaldi buoridii sakka johtinoktavuođaid. Dat lea tiippa dáfos modearna vinjuduovvešaldi guvttiin pylonain.

Birrasa plánemis galgá váldit vuhtii šalddi mearkkašumi eanadagas.

Gáldu Siida (Sámemusea Deanu- ja Ohcejohleagi kulturinventeren):

Kulturhistorjjálaččat, huksenhistořjjálaččat dahje eanadatgova dáfos móvssolaš visti, vistedoahkki dahje eará čuozaħat

Lávvaávžžuhus:

Visttiid dahje čuozaħaga ii galgħašii almmá bákkheaddji siva haga burgit ii daid olggosoaidnima rievdadit dan láhká, ahte daid kulturhistorjjálaččat móvssolaš dahje gilibirrasa dáfos móvssolaš luondu billašuvvá.

S12. Savela

Guovllus lea boares ássanvistin doaibman hirsastohpu. Majimuš stohpu lea doaibman sávzabuvrin. Stohpu lea sirdojuvvon dál guovllus leahkki guovtti gearddi dálu nuorttabeallái.

S109. Keskitalo rotti (Juntejohka-oktavuohta 137)

Ohcejoga guovddáža boares ássanbáiki gálgojoga bálddas. Visti leamaš ng. Keskitalorokkis, gos lea ainge láhtu.

S147. Báhpabuođđu / Papinpato

Guoika Ohcejogas, gos leamaš buođđosadji Máttatguoikkas sullo bokti. Buođuin joga nuppi suorgi buđđojuvvui gitta. Buođđu ii leamaš šat anus.

S173. Sieidegeađgi / Seitakivi

Ohcejoga šalddi bajábealde joga viesttargáttis leahkki unna guollesieidegeađgi čáhcerájás, mii oidno dušše coahkin.

S174. Sieidegeađgi / Seitakivi

Dearvvasvuodadálu bokti Ohcejoga viesttargátti dulverájás leahkki salamahtosaš goddesieidegeađgi, mas leat ráiggit.

Dološbázahusat

Guovllus leat dieđus čuovvovaš tabeallas ovdan buktojuvvon giddes dološbázahusat (válldus Musealágádusa dološbázahusregisteris 12.3.2013). Čuozáhagaid sadji lea buktojuvvon ovdan čilgehusa čuovusgárttas. Nummirastin vástida čuovusgártta čuozáhatnummirastima.

Čuozá Mjdovddald

hat nr	at	Áigemeroštallan	Čuozáhatnamma	Tiipa	Vuolletiipa
1	890010070	meroštalakeahtes	Girkosiida	ássanbáikkit	duktasajit
2	1000001296	ovdahistorjjálaš	Máttajárguolbba 1	dološ bázahusjoavkkut	ii meroštallon
3	1000014764	máñggaperiodalaš	Boaresbáiki	ássanbáikkit	ii meroštallon
4	1000020165		Seitatie	geađgeráhkkanusat	lánat
5	1000020185	meroštalakeahtes	Heargeduššanláttu	geađgeráhkkanusat	lánat
6	1000020187	meroštalakeahtes	Máttajárguolbba 3	ássanbáikkit	gobádat duktasajit
7	1000012196	meroštalakeahtes	Onnela mielli	ássanbáikkit	duktasajit
8	1000001297	máñggaperiodalaš	Máttatguoikkasuolu	dološ bázahusjoavkkut	ii meroštallon
9	1000001298	máñggaperiodalaš	Rievanradnu	dološ bázahusjoavkkut	ii meroštallon
10	1000001294	ovdahistorjjálaš	Geaidnolágádus N Matkailuhotelli	ássanbáikkit	duktasajit
11	1000000898	meroštalakeahtes	(kaakko)	bargo- ja duodjesajit	rähpporokkit
12	1000000931	geađgeáiggis	Nisojávri	ássanbáikkit	ii meroštallon
13	890010110	historjjálaš	Matkailuhotelli	ássanbáikkit	giettit
14	890010102	ovdahistorjjálaš	Geaidnolágádus	geađgeráhkkanusat	lánat
15	890010019	máñggaperiodalaš	Onnela	dološ bázahusjoavkkut	ii meroštallon
16	890010033	meroštalakeahtes	Sieidegeađgi	diida- ja máinnassajit	sieiddit
17	890010034	meroštalakeahtes	Onnela	diida- ja máinnassajit	sieiddit
18	890010060	meroštalakeahtes	Ovddeš Rádjágozáhus	dološ bázahusjoavkkut	ii meroštallon
19	890010061	geađgeáiggis	Girkosiida	ássanbáikkit	ii meroštallon

Dološbázahusat leat dološbázahuslágain (295/1963) ráfaidahhton. Guovllu roggan, gokčan, rievdaideapmi, vahágahtiin ja eará daid duohtadeapmi lea dološbázahuslága vuodul gildojuvvon. Guvlui guoski plánain galgá bivdit museaeiseválddi (Musealágádus dahje eanagoddemusea) cealkámuš.

Govva: Oainnus Máttajávrái guovllu mättaoasis.

Kultureanadat

Ohcejohleahki Máttajávris máttás guvlui lea riikkaviidosaččat márssolaš eanadatguovlu (Stáhtarádi prinsihppamearrádus 1995). Kultureanadat ovddasta Davvi-Lappi duottarguovllu johkalegiide čohkiidan hárves ja unnnamihtot ássama. Stuorámus árvvut vuodđuduvvet luonddueanadagaide. Ohcejohka golgá seakka, ceakkoravddat leagis, eanadagas leat vurrolagaid guhkes seakka jávrrit ja daid gaskkas bogit ja guoikkat. Eanadollui heivvolaš guovlu lea unnán.

Ohcejohsiste leat olu ovdahistorjjálaš ja historjjálaš áiggi dološbázahusat. Boares, bissovaš ássanbáikkit leat dušše doppe gos beldemii lea heivvolaš eana. Dálut leat ovttaid ovttaid. Boares dálut leat mihtilmasat unna hirsastobut ja dáluid birra leat dávjá unna bealdo-, niito- ja guohtuneatnamat.

Guovllu kulturhistorjjálaččat márssoleamos báiki lea Máttajávregátti kultureanadat, man hálldaša geađgegirku alla dievá aldi. Lahka leat maiddái báhppal ja girkostobut, maid leat atnán boares sápmelaš girkobasiid áigge čoahkkananbáikin. Vel 1930–logus dat ledje ángirit anus.

Teknalaš fuolahus

Ohcejogas doaibmá Ohcejoga šleađgaoasusgoddi. Ohcejohgeainnu viestarbeallái lea plánejuvvon ođđa liggenguoovddáš.

Ohcejoga giliguovddážis lea čáhcejođas- ja duolvačáhcefierpmádagat čáhceváldinrusttegiin ja duolvačážiid buhtistanrusttegiin. Ođđa čáhceváldinbáiki lea biddjon Suhpevári guvlui. Várrečáhceváldinbáiki lea Savela guovllus johkagáttis ja buhtistanrusttet joga nuppi bealde, giliguovddáža máttabealde.

Olles Ohcejoga gielda gullá ordnejuvvon bázahusfievrredeami vuollái. Bázahusat fievrriduvvojut Norgga beallái Deanu ruskabáikái. Oassi seahkalasbázahusas dolvojuvvo Avvila Lintumaa sirdinlástenstašuvdnii, gos dat dolvojuvvo Durdnosa ruskabáikái.

Birassuodjaleapmi ja birasheađuštusat

Guovllu eanavuođu diehtoortnegii lea registrerejuvvon boares ruskabáiki guovlu mättaoasis. Doaibma lea heaitthuvvon 1967 ja guovllu eanadat lea ovddeštuvvon. Buhtistandárbbu galgá árvoštallat sierra. Dasa lassin diehtoortnegii leat merkejuvvon guovllu dálá boaldámušjuogadanstašuvnnat (2 stuhka).

3.1.4 Eanaoamasteapmi

Stuorámus oassi guovllus lea gieldda oamastusas.

3.2 PLÁNENDILLI

3.2.1 Lávvaguvlui guoski plánat, mearrádusat ja čilgehusat

Riikkaviidosaš guovlluidegeavahanulbmilat

Riikkaviidosaš guovlluidegeavahanulbmilat leat oassi eanageavahan- ja huksenlágas ásahuvvon plánenortnegis. Riikkaviidosaš guovlluidegeavahanulbmilat leat boahtán fápmui lagi 2000. Stáhtaráđđi mearridii riikkaviidosaš guovlluidegeavahanulbmiliid ođasmahttimis 14.12.2017. Ođasmahttojuvvon riikkaviidosaš guovlluidegeavahanulbmilat bohte fápmui 1. cuoŋománu 2018. Eanageavahan- ja huksenlága 24 § mielde ulbmiliid galgá váldit vuhtii guovlluid geavaheami buot plánemis.

Sajádatlávvi guoski riikkaviidosaš guovlluidegeavahanulbmilat leat goviduvvon čilgehusa čuoggás 5.9.

Eanagottelávva

Davvi-Lappi eanagottelávva

Eanagottelávas lea addojuvvon olles eanagoddeguvlui guoski mearrádusat ee. vállaheađuštusaid hehttema várás, móvssolaš luonddubirrasiid, eanadatguovlluid, huksejuvvon kulturbirrasiid vuhtiiváldimis ja daidda guoski plánemis, gáddeguovlluid plánemis, dulve-, njirran- ja fierranvárraguovlluin, málmmaid ohcamis, boazodoalus ja eará luondduealáhusain, suodjalan- (S), luonddusuodjalan- (SL) ja meahcceguovlluid (Se) dikšun- ja geavahanplánain sihke gávn nahuvvon, ahte plánemis galgá giddet erenomaš fuomášumi huksejuvvon birrasa kvalitehtii. Olles eanagoddelávvaguvlui guoski mearrádusain lea addojuvvon suodjalanmearrádusat sihke evttolaš huksenráddjen (eanageavahan- ja huksenláhka (EHL 33 §), mii guoská asttuáigge- ja suodjalanguovlun dahje johtolaga dahje teknalaš fuolahusa fierpmádagaid dahje guovlluid várás čujuhuvvon guovlluide (V, LL, EN, EJ, S, SL, SM, SR, Se, sr, vt, kt, st, yt, tv šleadžgalinjá). Ráddjen lea viiddiduvvon guoskat bealuštanfámuid guovlluide (EP), suodjeavádagaiide (sv) sihke dehálaš ja čázi váldimii heivvolaš vuodđočáhceguovlluide.

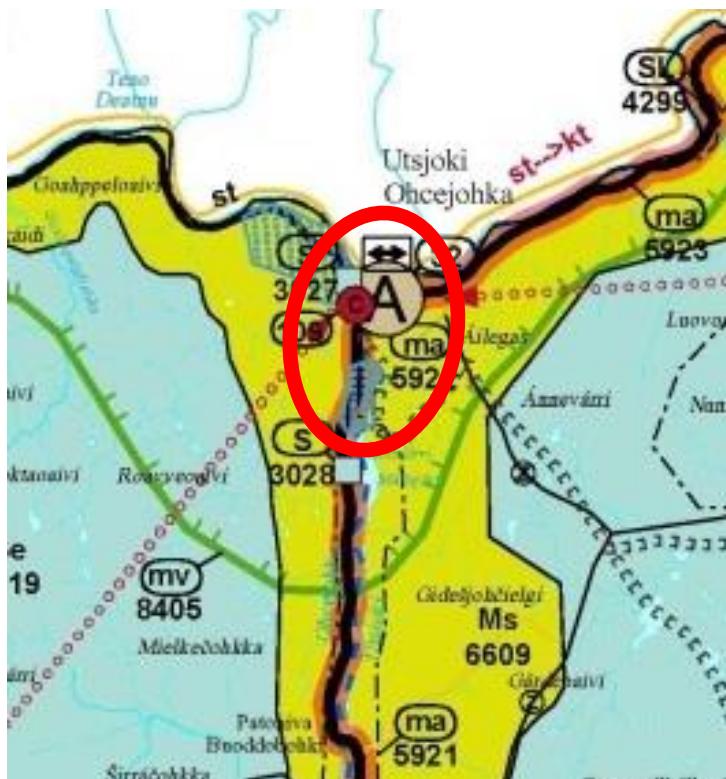
Eanagottelávas lea váldogeaidnu 4 ja guovlogeaidnu 970 Ohcejogas Njuorggáma guvlu čujuhuvvon ovddidanprinsihppamerkemiin (jk 8451) Jiekŋameara manahahkan. Gažaldagas lea riikkaviidosaččat dehálaš riikkaidgaskasaš johtolatmanahat. Guovlogeaidnu 970 lea čujuhuvvon nuppástahttot máttageaidnun (kt) seammá oasis. Deatnogáddi Badjegeavgnjás Njuorggámi ja Ohcejohsiskkoš olles sajádatlávvaráhkadeami guovllu oasil lea čujuhuvvon turisma geasuhanfápmoguovlun, turisma ja astoáiggidoaimmaid ovddideami čuožáhatguovlun (mv 8405). Ohcejohnjálmimi gillái lea čujuhuvvon čoahkkebáikedoaimmaid guovlu (A 32). Girkosiidii lea čujuhuvvon maiddái guovddášdoaimmaid guovlu (C 109) ja dan davveiesttar bealde ja mättaoasis dehálaš dahje čázi váldimii heivvolaš vuodđočáhceguovlu. Girkosiiddas lea maiddái Norgga ja Suoma gaskasaš rádjáristildanbáiki.

Ohcejoga gielda lea sámiid ruovttuguovlu (sa). Oasseoppalašlávvaguovllus lea čujuhuvvon Sámi šaldi (ma 5922) ja suodjalanmerkemiin Ohcejoga polesstašuvdna (S 3027)

Ohcejohleagi ja Deanu lagašguovllut, váldoáššálaš ássama olggobealde lea čujuhuvvon luonddudoalloválddálaš guovlun (Ms 6609).

Eanangottelávas lea dasa lassin čujuhuvvon guovlogeaidnu Ohcejohnjálmmi gilis viestarii Gáregasnjárgga guvlui sihke mohtorgielkámáđijat, olgolikhadanmáđijat ja daid oktavuođadárbbut.

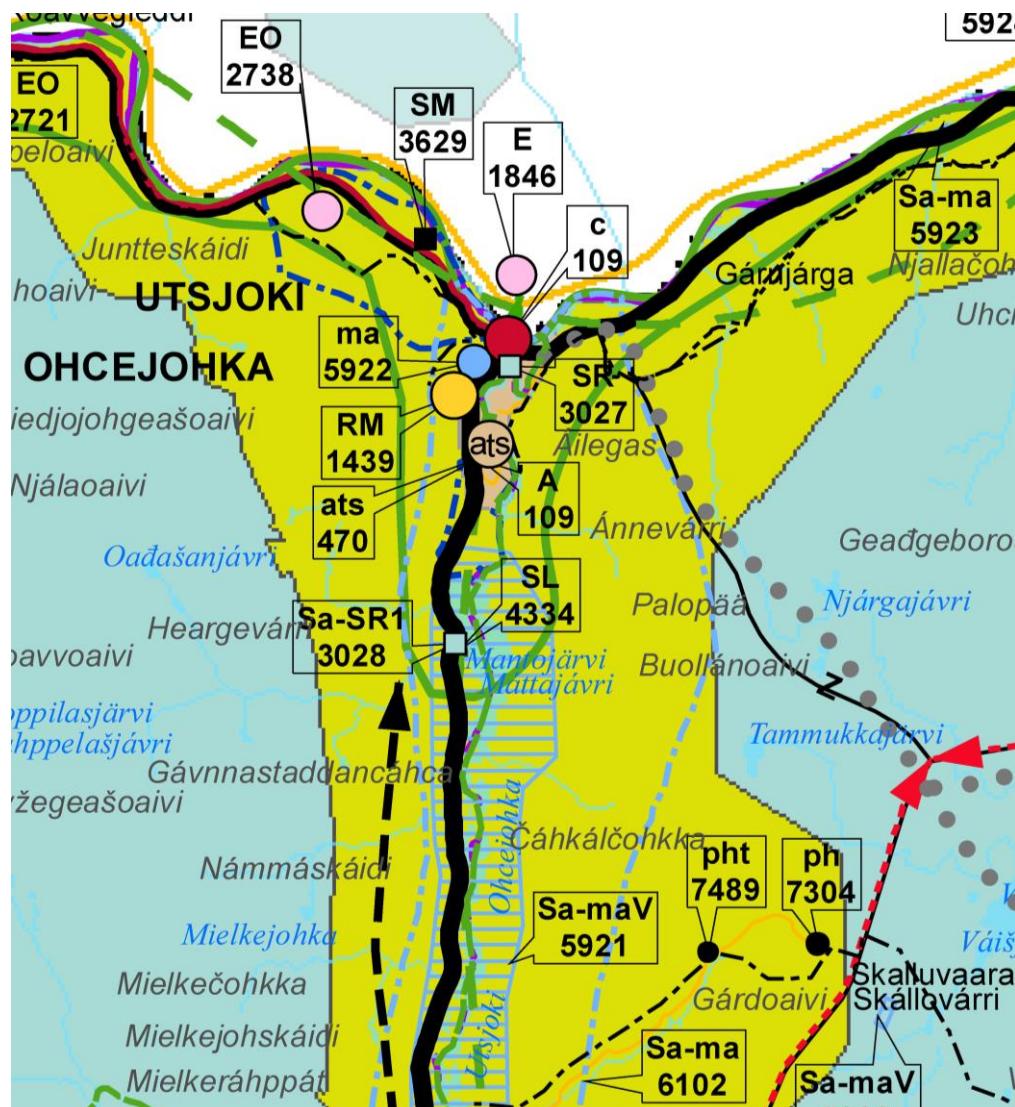
Govva: Válddus Davvi-Lappi eanagottelávas, mii lea boahtán lágafámolažan 28.1.2008. Girkosiidda sajádatláva nuppástus-ja viiddidanguovllu ráját sullii lea čájehuvvon rukses ivnniin.

Davvi-Lappi eanagottelávva 2040

Davvi-Lappi eanagottelávva lea 2040 evttohusmuttus. Eanagottelávas leat oppa eanagotteláva guovllu guoski mearrádusat ee. servodaträhkadusa čavdemis, johtolagas, sápmelačcaid vuogatvuodain kultuvrra doalaheapmái ja ovddideapmái, eatnanbealušteamis, rádjagohcimis sihke luonduárvvuid, kulturbirrasa ja oainnusárvvuid dorvvasteamis, bieggafápmorusttegiid sajušteamis, boazodikšumis, dálkkádatnuppástussii ráhkaneamis, šláma, spargima ja áibmolági dagaheaddji dearvvasvuodenahetehusaid eastadeamis. Guovllu beales mearkkašahti bođugávppi stuorraovttadaga sturrodaga vuollerádjá lea 4 000 k-m². Guvlui leat addán maiddái huksenráddjemiid.

Sajádatlávvabarggu vuloš guovlu lea čujuhuvvon eanaš čoahkkebáikedoaimmaid guovlun (A). Máttaoassi ja Ohcejohgeainnu oarjjabealli leat luondduealáhus- ja boazodikšunguovlu (Ms-1). Guvlui leat čujuhuvvon báikemerkejumiin sápmelaškultuvrra ja háld dahusa guovddášgilli (ats), guovddášdoaimmaid báiki (C), mátkkálašbálvalusaid báiki (RM) sihke rádjaraštildanbáiki (E). Sajádatlávvaguovllu móttaoasis lea sápmelaškultuvra, kulturbirrasa ja/dahje oidnosa gáhttema dáfus riikkaviidosaččat deatalaš guovlu (Sa-maV 5921, Ohcejoga leahki), Davveoasis kulturbirrasa ja/dahje

oidnosa gáhttema dáfus deatalaš báiki (ma 5922, leansmánni virgedállu Onnela, Poastaalbmáid idjadanstohpu, Ohcejoga boares skuvllat, buohcciiddállu ja Sámešaldi) sihke vistesuodjalanbáiki (SR 3027, Ohcejoga bolesdálu). Guovlu gullá sápmelaškultuvrra, kulturbirrasa ja/dahje oidnosa gáhttema dáfus deatalaš guvlui (Sa-ma 6102, Ohcejohleagi oidnosat). Guvlui lea merkejuvvon deatalaš dahje čáhceskáhppomii heivvolaš bodnečáhceguovlu. Ohcejohgeaidnu lea merkejuvvon váldogeaidnun, Njuorggángeaidnu guovlogeaidnun, Deanugeaidnu lea čujuhuvvon mearkkašahtti buorideami vuloš geaidnun. Oppa guovlu gullá turismma geassiguovlun, turismma ja virkkosmeami ovddideapmái gullevaš guovlun (mv). Ekologalaš oktavuođadárbu lea čujuhuvvon mannat guovllu čađa. Čoahkkebáikkis lea Gálldooivve ja Báíšduoddara bálgosiid rádjá.

Govva: Válddus Davvi-Lappi eanagottelávas 2040, mii lea evttohusmuttus.

Oppalašlávva

Girkosiidda sajádatláva nuppástan- ja viiddidanguovllus eai leat fámus leahkki oppalašlávat. Ohcejohleahkái lea ráhkaduvvon Ohcejoga oassegauvllu oasseoppalašlávva, man gieldda váldostivra dohkkehii 4.12.2007. Roavenjárgga hálddahusriekti gomihii 16.7.2009 váldostivrra mearrádusa láva dohkkeheamis lágaheapmin, danin go láva gehčče dagahit stáhta eatnamiid hálldašeaddjái Meahciráđdehussii govttohis hehttehusa. Dasa lassin Meahciráđdehusa eatnamiidda guoski lávvamearrádusat ledje gaskaneaset ruossalasat, iige lávva dán oasil deavdán dan sisdollui ja čielggasvuhtii

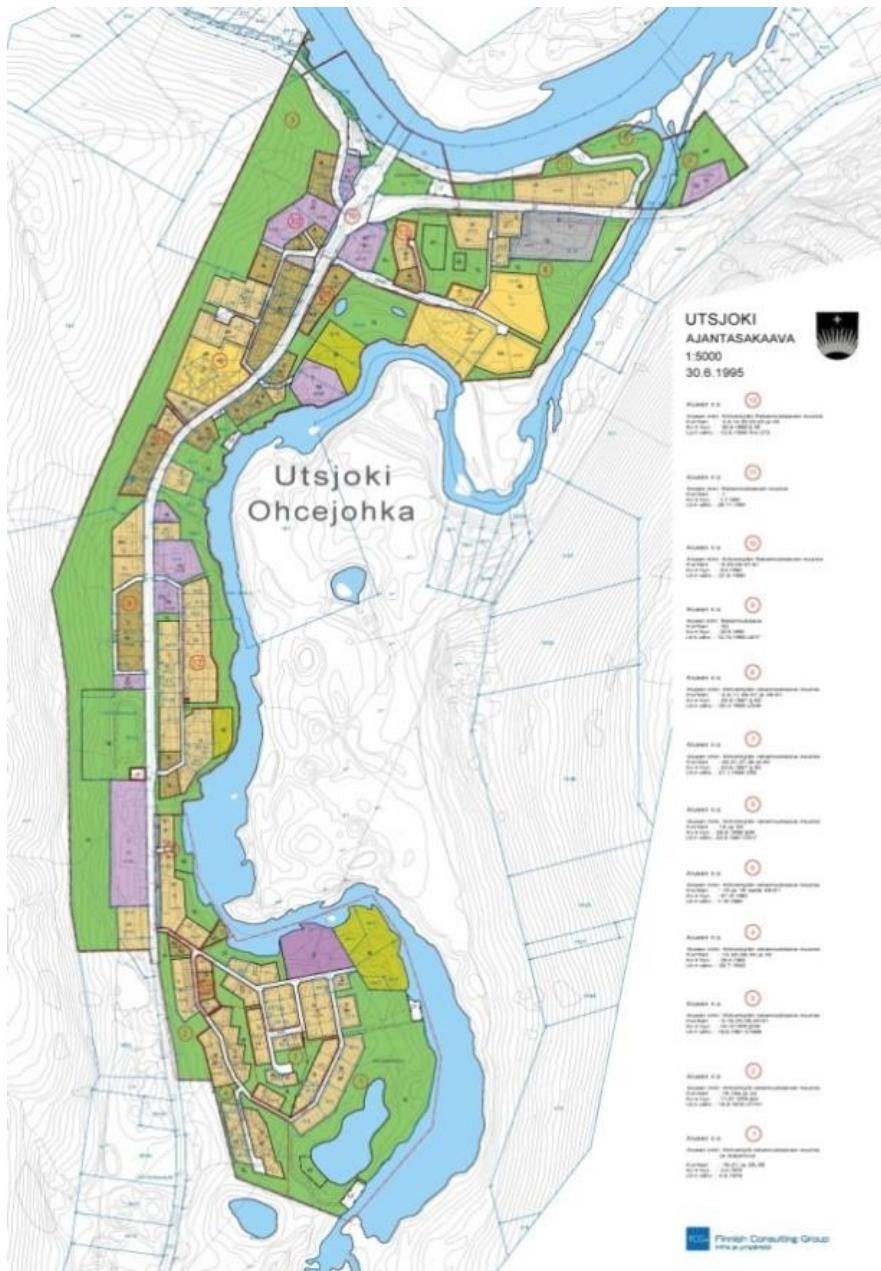

ásahuvvon gáibádusaid. Ohcejoga gielda váiddii mearrásusas alimus háldahusriktái, muhto váidda hilgojuvvui 30.6.2011.

Ohcejoga oasseguovllu oasseoppalašláva ráhkadeapmi lea álggahuvvon ođđasit jagi 2012 álggus. Girkosiidda sajádatláva nuppástusas ja viiddideamis váldojuvvo vuhtii Ohcejoga oasseguovllu oasseoppalašláva ráhkadeapmi ja buktojuvvo ovdan sajádatláva ráhkadeami bokti vejolaččat ovdan boahtti oasseoppalašláva dárkkálmahttindárbbut. Gieldastivra lea dohkkehan oasseoppalašláva 20.5.2019 § 14. Mearrásusas lea váidojuvvon iige dat leat vel ožon lágfámu.

Sajádatlávva

Ohcejohnjálmmi gillái lea ráhkaduvvon huksenlávaid oktiibidju jagis 1995. Ovdal jagi 2000 dohkkehuvvon huksenlávat leat eanageavahan- ja huksenlága njuolgadusaid mielde dán áigge sajádatlávat. Guovllus fámus leahkki huksen/sajádatlávat leat ollašuvvan eanaš. Huksekeahttá leat báhcán ee moanat viessosajit, goartil ássansmávvadáluide, luopmoviesuid goartilguovlu ja gohttensadji.

Govva: Girkosiidda áiggedási sajádatlávva

Huksenortnet

Ohcejoga gieldda huksenortnet lea dohkkehuvvon gieldda váldostivras 24.5.2010 § 23.

Vuođđogárta

Vuođđogárta lea ráhkaduvvon sajádatláva ráhkadeami várás ja dat lea EHL nuppástusa 323/2014 mielde.

Huksengildosat

Guovllus ii leat huksengielddus.

Guvlui guoski eará mearrádusat, plánat ja prográmmat

Ohcejoga gieldda birassuodjalanmearrádusat leat dohkkehuvvon gielddastivras 15.12.2009 § 107.

Lávvabargojoavku lea gieđahallan suodjaluvvot merkenvuloš visttiid 26.11.2014.

Lávvvaráhkadeami várás ráhkaduvvon čielggadusat leat logahallojuvvon čilgehusa čuoggás 1.7.

Lávvvaráhkadanproseassa áigge ja go nuppástusdárbbut šaddet dárkilabbon, ráhkaduvvojit dárbbu mielde lasi čielggadeamit.

Dasa lassin plánenguovlu gullá guvlui, gosa lea ráhkaduvvon Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeoasseoppalašlát (Ohcejoga oassequovllu oasseoppalašlápva). Dan fidnu ja lávaid ráhkadeami várás lea ráhkaduvvon vuolggasadječielggadeamit, maid guovddáš oasit lea rapporterejuvvon sierra vuolggasadjeraportan (Maa ja Vesi Oy 2004). Deanuleagi ovddidanplána ja gáddeoasseoppalašlávvvaráhkadeami olis dahkkon čielggadeamit vuođđuduvvet viiddis juo leahkki materílli, jearahallamiidda, oasálaččaid oaiviilidda ja gieddeinventeremiidda.

4. SAJÁDATLÁVA PLÁNEMA MUTTUT

4.1 SAJÁDATLÁVA PLÁNEMA DÁRBU

Girkosiicca fámus leahkki sajádatlávaid lea dárbu dárkkistit dain osiin go dat eai leat ollašuvvan. Girkosiicca fitnodat- ja industriijadoaimmaid háliidit ovddidit ja máttaoassái dahkat vejolažan ođđa birrajagi ássama.

4.2 PLÁNEMA JOHTUI BIDJAN JA DASA GUOSKI MEARRÁDUSAT

Lávvvaráhkadanmearrádus lea dahkkon 15.11.2010 § 67

Teknalaš lávdegoddi giehtadalai láva johtui boahtima 30.03.2012 § 38

Teknalaš lávdegoddi giehtadalai Oassálastin- ja árvvoštallanplána 30.03.2012 § 41

Gielddaráđđehus gieđahalai sajádatlávvahápmosa 11.2.2014 § 23

Lávvabargojoavku lea gieđahallan sajádatlávvahápmosis fidnejuvvon máhcahusa 26.11.2014.

Lávvabargojoavku lea gieđahallan suodjalit merkenvuloš visttiid 26.11.2014, sajádatlávvaevttohusa ráhkadeami 15.10.2019 ja 19.3.2020.

4.3 OASSÁLASTIN JA OVTTASBARGU

4.3.1 Oasálaččat

Oasálaččat lea eanaoamasteaddjit ja dat, geaid ássamii, bargamii dahje eará diliide barggu vuolde leahkki lávva sáhttá sakka váikkuhit. Dasa lassin oasálaččat leat dat eiseválddit ja servošat, maid doaibmasuorgi plánemis giehtadallojuvvo.

Oasálaččat leat logahallon dárkilabbot Oassálastin- ja árvvoštallanplánas.

4.3.2 Johtui boahtin

Johtui boahtimis lea gulahuvvon 12.4.2012.

4.3.3 Oassálastin ja vuorrováikkuheami meannudeamit

Oasálaččain lea vuogatvuhta váldit oasi láva válmmaštallamii, árvvoštallat dan váikkuhusaid ja cealkit lávas oaiviliiddiset (EHL 62 §).

Oasálaččaid vejolašvuodat oassálastit ja vuorrováikkuheami meannudeamit leat govvejuvvo dárkilabbot Oassálastin- ja árvvoštallanplánas.

Oassálastin- ja árvvoštallanplána oli máhcahaga várás oaidninlhákai 12.4. – 2.5.2012. Oassálastin- ja árvvoštallanplána doaimmahuvvui diehtun oasálaš eiseválddiide.

Oassálastin- ja árvvoštallanplána dárkkistuvvo dárbbu mielde lávvaráhkadeami ovdánettiin ja dollojuvvo dieduid fidnema várás olles lávvaproseassa áigge gieldda interneahutta-siidduin ja gielddadoaimmahagas.

Sajádatlávvahámus lei albmosis 19.2.2014 – 20.3.2014. Hápmosis bohte 8 oainnu. Čoahkkáigeassu máhcahagas sihke vástádusat leat čilgehusa čuovusin.

Oainnuid vuodul guovddáža fitnodatdontiide lea lobálaš bidjat fuolahuustašvnna. Sajádatláva mättaoassái čujuhuvvon ođđa koartilguovllut geahpeduvvojedje. Mohtorgielkágeinnodagaid sajit leat dárkkistuvvon.

4.3.4 Eiseválddiid ovttasbargu

Álggahanmuttu eiseválderáđđádallan dollojuvvui 12.06.2012.

Bargoráđđádallamat leat ordnejuvvon EBI-guovddážiin 13.2.2012, 5.11.2014 sihke 27.8.2015.

Čuovvovaš lágas ásahuvvon eiseválderáđđádallan dollojuvvo go lávvaevttohus leamaš oaidninlhákai.

Hápmosis bohte 8 cealkámuša. Čoahkkáigeassu máhcahagas sihke vástádusat leat čilgehusa čuovusin.

Cealkámušaid vuodul dárkkistuvvojedje bodnečáhceguovllu luohkkámeroštallan, dasa guoski mearrádus sihke ráhkaduvvui bodnečáhceguovlluid guoski čielggadus ja váikkuhusaid árvvoštallan. Sajádatláva mättaoassái čujuhuvvon ođđa koartilguovllut geahpeduvvojedje ja Ohcejohgeainnu oarjjabeale industriijaguovlu nuppástuhttojuvvui vuorkávisttiid koartilguovlun. Guovddážii čujuhuvvui ássan- ja fitnodatvisttiid

koartilguovlu (AL-1), gosa oažu bidjat fuolahuusstašuvnna. Onnela guovlu lea nuppástuhttojuvvon fitnodatsajiid koartilguovlun KL/s. Sajádatláva nuortadavvioasis gáddái doalvu geaidnu lea nuppástuhttojuvvon gáhttan. Dološmuitoguovllut lea beaiváduvvon ja nummirastojuvvon lávvakártii. Almmolaš mearrádusat, mat gusket huksemii, leat dievasmahttojuvvon ee. vuolimus huksenallodaga hárrái sihke bázahusčáziid hárrái. Čilgehus lea beaiváduvvon ja biddjon áiggi dássái dan lassin ee. eanagottelávvabarggu, riikkaviidosaš guovlluidgeavahanulbmiid sihke oppalašláva sisdoallogáibádusaid buohta ja dárkkálmahtton váikkuhusaid árvvoštallama ee. bodnečáziid, sápmelaškultuvrra ja buolžaguovlluid buohta.

Gieldda mearrádusaid mielde leat dan lassin dahkkon oktilažjan guovllu huksenvuoigatvuodat dan láhkai, ahte sierranassmávvadáluid (AO) huksenvuoigatvuohtha lea 300 k-m² ja ássansmávvadáluid (AP), ássan- ja fitnodativisttiid (AR, AL, KL), mátkkálašbálvalusaid (RM) huksenvuoigatvuohtha lea eanaš 500 k-m². Muhtun stuorát eanasajiin huksenvuoigatvuohtha lea eambo lávvaguovllu mättaosis Máttajárguolbana ja Máttajávrri guovllus AP-eanasajiin huksenvuoigatvuohtha lea vehá unnit nuppiin sániin 300 k-m² oidhosii gullevaš árvvuid geažil. Jo huksejuvvon eanasajiin geavahuvvun huksenvuoigatvuohtha lea jorbejuvvon čuovvovaš dássidis čuođi geardenjealjehas-mehterii. Sajádatlávvaguovllu nuortadavveoasis hálldahus- ja virgedoaimmahatvisttiid koartilguovlu YH) nuppástuhttojuvvui ássan- ja fitnodativisttiid koartilguovlun (AL) sihke guovlu gielddadálu ja hotealla nuortadavi bealde máhcahuvvui fámus orru sajádatláva mielde. Guovddáža fitnodathuksen dahkojuvvui mánggabéallasaččabun (AL-1, KL). Guovddáža oarjjabeallái vieltái čujuhuvvun odža smávvadállosajit váldojedje eret. Valástallangietti davábeale industrija- sihke ássan- ja fitnodativisttiid koartilguovlu biddjui áiggi dássái ja dan lassin válđojuvvui vuhtii skuvlla viidundárbu gietti guvli. Savela guovllu buohta Ohcejohgeaidnogurrii čujuhuvvui odža smávvadállokoartil (AP) ja dan máttabeallái Máttajávrri guvli čujuhuvvun odža luopmo- ja ássankoartilat válđojedje eret.

Sajádatláva ulbmilat.

4.3.5 Vuolggasadjemateriála addin ulbmilat

Sajádatlávva

Girkosiidda sajádatláva nuppástusa viiddideami ulbmilin lea bidjat áiggi dássái guovllus fámus leahkki huksen/sajádatlávaid ja ráhkadir láva odža guovlluide boahtteuođa dárbbuid várás. Guovllus fámus leahkki huksen/sajádatlávat leat ollašuvvan eanaš. Huksekeahttá lea báhcán ee. moadde viessosoji, goartil ássansmávvadáluide, luopmoviesuid goartilguovlu ja gohttensadji. Fámus leahkki sajádatlávaid galgá dárkkistit ja viiddidit sajádatlávvaguovllu girkosiidda ovddideami várás.

Gieldda ásahan ulbmilat

Guvlui galgá dahkat vejolažjan eanet fitnodat- ja gáiddusbarganvejolašvuodaid. Fidnovisttit biddjojit guovddážii ja toargga biras ovddiduvvo. Dáid ovdáneapmi gáibida maiddái lasihit viessosadjefálu guovllus. Ássan biddjojuvvo máddelii lahka skuvlla. Vuorkávisttiide fállojtit sajít máddin Ohcejohgeainnu oarjjabealde.

Plánendilis gessojuvvon ulbmilat

Oppalašlávva

Gielddastivra lea dohkkehán oasseoppalašláva 20.5.2019 § 14. Mearrádusas lea váidojuvvon iige dat leat vel ožžon lágfámu.

Danin go sajádatlávva ráhkaduvvo guvlui, gos ii leat fámus vuogatvuodalaččat váikkuheaddji oppalašlávva, sajádatláva čilgehusas galgá dasa lassin buktit ovdan čielggadeami láva gaskavuođas riikkaviidosaš guovlluidegeavahanulbmiliidda ja eanagottelávvii. Dasa lassin galgá heivvolas osiin váldit vuhtii mii oppalašláva sisdoalu góibádusain ásahuvvo (EHL 54§).

Oppalašlávvabarggus earenoamáš fuomášumi galgá giddet servodatráhkadusa čavdemii dorvvastemiin seamma áigge ruonas- ja virkkosmanfierpmi joatkašuvvama sihke bálvalusaid fitnašuvvama. Dan lassin galgá ovddidit eallinbirrasiid doaibmivuođa, ekonomalašvuoda ja ekologalaš suvdima atnimiin ávkin ráhkaduvvon fierpmádagaid, geahpedemiin johtolatdárbbu sihke ovddidemiin joavkojohtolaga ja geahppajohtolaga vejolašvuodaid. Plánemis galget dan lassin válđojuvvot vuhtii kultuvra-, oainnus- ja luondu- sihke birasárvvut ja daid seailun sihke ruonas- ja virkkosmanfierpmi. Oppalašlávva galgá dorvvastit dan lassin ealáhuseallima doaibmanvejolašvuodaid ja geahpedit birashehttehusaid.

Guovllu dilis ja iešvuodain gessojuvvon ulbmilat

Čielggademiin ovdan buktojuvvon guvlui mihtimas ja mágssolaš luondu-, eanadat- ja kulturbáikkiid boahtá seailluhit ja vejolašvuodaid mielde daiguin galgá ávkkástallat oassin guovllu luondu- ja kulturturismas sihke asttuáiggedoaimmain.

4.3.6 Proseassa áigge riegádan ulbmilat, ulbmiliid dákkálmuvvvan

Sajádatláva kvalitehtalaš ulbmilat

Ulbmilin lea lađastallat giliguovddáža ja toargga birrasa. Báikkálaš servodatráhkadusa deahstieapmi veahkeha earuhit giliguovddáža saji báikkálaš servodatráhkadusas.

Ássanivisttit galget vuogáiduvvat eanadahkii nu stiilla, materálaid go maiddái ivnniideaset beales. Báikkuid duovdagiid hámiid geažil gártá duovdagiid duohadit gáhtaid ja dáluid sajuštettiin. Lávas lea suvvojuvvon dáluid ollašuhttin vieltečoavddusin viessosaji dili mielde. Vieltehuksen ja duovdagiid duohadateami lea oaivil ollašuhttit buriin kvalitehtain ja duovdagiid heivvolas láhkai.

4.4 SAJÁDATLÁVVAČOVDOSA MOLSSAEAVTTUT JA DAID VÁIKKUHUSAT

Barggu álggus (j. 2012) ráhkaduvvui álgojurddahámus guovddášlaš váimmusguovlluid deahstieamis ja ovddideamis sihke ođđa ássanguovlluid ollašuhttimis. Jurddahápmosa vuodđogártan lei duovddadiehtovuođđu. Sajádatláva vuodđogárta ii lean vel geavaheamis.

4.4.1 Álgomolssaeavttuid váld dahallan

Guovddážii ohccojuvvui sadji ođđa bensiidnastašuvdnii ja fidnovisttiide, toargga biras ovddiduvvui ja hotealla viiddidanvejolašvuhta válđojuvvui vuhtii. Guovddáža lagaš ássanguovllut deahstuvvojedje ja dutkojuvvui vieltehuksen guovddáža lahkosiodda.

Govva: Álgojurdahámus guovddáža ovddideamis.

Máddin geahčaduvvui ođđa ássangoartiliid sajušteapmi Nisojávrri davábeallái ja Mátta-járguolbana guvlui sihke smávvaindustriijaviessosajiid sajusteapmi Ohcejohgeainnu viesttarbeallái. Ođđa ássanguovlluin ráhkaduvvojedje molssaeavttolaš árvalusat A, B ja C.

Molssaeavttus A guovllu čohkkengáhtta johtá oppa Máttajárguolbana guovllu birra.

Molssaeavttus B dušše Máttajárguolbana guovllu máttaoassái lea biddjon viessosajit ja viessosajit leat viidát.

Molssaeavttus C Máttajárgáttis leat ráidodálut.

Plánejuvvon lea dušše ovtta gearddi visttiid huksen, viessosajiid sturrodat sullii 1000-3000 m², ássanvisttiin leat hárjegáhtut. Visttit leat stellejuvvon gáhtain ovtta háltái ja beanta doarrás dan vuostá. Terássadálut leat stellejuvvon vieltti ovtta háltái.

Govva: Álgojurrdamolssaeavttut (A-C) mátti ođđa ássanguovllus.

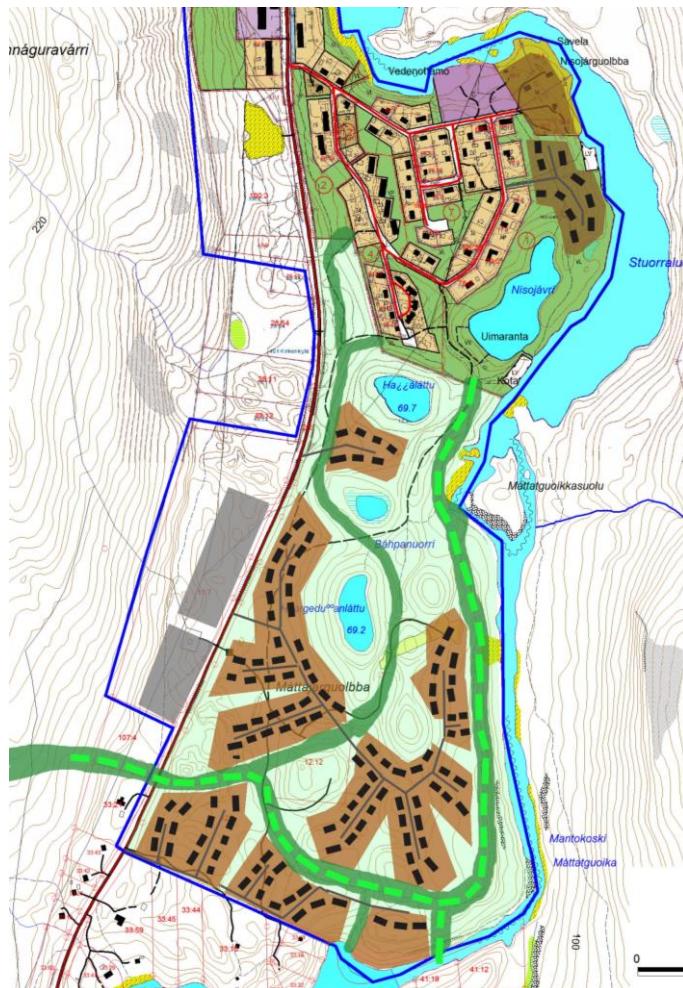
4.4.2 Sajádatlávvačovdosa válljen ja vuoduštusat

Váikkuhusčielggadeami ja árvvoštallama bohtosat

Máttaguovlluid oasil dan álgojurddahápmosa čoavddus, oppa guovllu birra johti čohkkengáhtta dovddahuvvui fuotnin, danin go dat dagahivčii dušši johtolaga. Nuba johtolatčoavddus ovddiduvvui čuggestatgáhtaid guvlui. Čuggestatgáhtat dahket dasa lassin dáollojoavkkuin unnit ja čoahkkát ollisvuodaid dássidis báddin oktilis ráhkadusa sajis. Čuggestatgáhtat dahket vejolažjan maiddái guovllu ollašuhtima gulul muttuid mielde buorebut.

Guovllus johti dehálaš olgolihkadan- ja mohtorgielkámáđijat sihke ruonasoktavuođat ja ruonasguovllut loktejuvvodje válljejuvvon čovdosis eanet oidnosii ja dat válđojuvvodje plána vuolggasadjin. Oktavuođaid leat háliidan seailluhit boatkkaheapmin ođđa ráhkadusa gaskkas. Goartiliid gaskii leat guđđojuvvon oktilis ruonasguovllut ja olgolihkadanmáđijat, mii mohkohallá guovllus. Mohtorgielkámáđii joatkašuvvá dálge viestarii Ohcejohgeainnu badjel. Njuovžilis oktavuođa seailumis lea fuolahuvvonen. Máđii jođedettiin ii dárbbas̊ rasttildit guovllu gáhtaid. Viessosajiin leat kultuvrii mihtilmasat njuolgo oktavuođat birrasa luondduguovlluide.

Dárkilut, sajádatlávvaráhkadeami várás válbmanan vuodđogártamateriála olis plána heivehuvvui buorebut duovdagiidda ja goartilráhkadussii ohccojuvvui lasi báikki vuoignja.

Govva: Dárkilmaasten jurddahámus máttaguovllus sajádatlávvahápmosa vuodđun.

5. SAJÁDATLÁVA VÁLDDAHALLAN

5.1 LÁVA RÁHKADUS

Sajádatlávvabarggu vuloš guvlui gullá eanaš oassi dain Ohcejohnjálmmi gili eatnamiin, maidda lea juo ráhkaduvvon sajádatlávva. Guovddáža nuorttabealde dálá ráhkadus lea buktojuvvon ovdan lávvanuppástusas eanaš fámus leahkki sajádatláavid mielde.

Ohcejohnjálmmi gili dálá ráhkadus oidno bieđggusin sihke eanadat- ja čoahkkebáikegova dáfos ja guovddáža ii earut čielgasit. Luondu lea oalle fámolaččat fárus. Čoahkkebáikeráhkadusa leat háliidan lađastallat lávain. Guovddáža fidnogoartilat leat deahstistuvvon ja čavdejuvvon, goittotge seailluhemiin gokči ruonasfierpmádaga ráhkadusa siste.

Bálvalusat ja fidnodoaibma lea čohkkejuvvon girkosiidda davveoassái, guovddáža viidodahkii. Oarjjabealde háld dahus- ja doaimmahatvisttiid koartilguovllut (YH) leat rievdaduvvon fitnodatvisttiid koartilguovlun (KL) sihke ássan-, ja fitnodatvisttiid koartilguovlun (AL). Guovddážis dálá ráhkadussii doarjaleaddji fidnodat- ja ássanhuksema vejolašvuodat leat lasihuvvон. Fámus leahkki sajádatláavid

ollašuvakeahtes sierranassmávvadáluid ássanviessosajit leat rievdaduvvon eanet mánggabealat AL- dahje ássan-, fidno- ja doaimmahatvisttiid goartilguovlun (AL) maiddái guovddáža máttabealde. Hotealla viiddidanvejolašvuhta ja doaimma ovddideapmi lea lávas válđojuvvon vuhtii. Rávvengoаđi lahkosiidda lea čujuhuvvon ee. parkerensadjí vánndardeaddjiid bálvalit.

Guovddáža máttabeallái leat čujuhuvvon guokte ollašuvvan industriijadontte (TY). Valástellangietti davábeallái lea čujuhuvvon servodatteknikhalaš fuolahusa guovlu (ET) ja dan mättaoasis lea válđojuvvon vuhtii skuvlla (YO) viidundárbu, skuvlla donte lea vehá viiddiduvvon. Ohcejohgeainnu oarjjabeallái lea čujuhuvvon várrejupmi čoahkkebáikái heivvoláš odđa liggenfápmorusttegii (ENT). Máttagás Savelai, Ohcejohgeaidnogurrii ja Máttagávrri davábeallái leat čujuhuvvon odđa ássanguovllut (AO, AP). Máddin Ohcejohgeainnu viesttarbeallái lea čujuhuvvon odđa vuorkávisteguovlu (TV), gos dál leat guokte fitnodaga.

Máddin Ohcejohgeaidnogurrii biddjon odđa vuorkáviste- ja ássanviessosajiin šaddan guovllus leat háliidan deattuhit girkosiidda ráhkadusa ja mitalit čoahkkebáikái ollemis. Dálá visttit báhcet guhkás eret geainnus muoraid duohkái iige meattá johtti fuomáš čoahkkebáikeráhkadusa.

Guovllut leat logistihkalaččat álkit olámuttus. Ássanguovlluid lahkosiidda boahtti industriija ja vurkema lundai ja dan doaimma dagahan váikkuhusaide galgá goittotge giddet earenomáš fuomášumi, amas dat dagahit birrasii headuštusa. Vuorkávisttiid lea ulbmil sajuštit viessosaji gáhta beale ravdii ja vuorkášillju visttiid duohkái, vai guovlu lea geainnu guvlii čorgat oaidnit.

Máddin viessosajiid sturrodat lea viehka stuoris, sullii 3000-4000 njealjehasa duovdagiid hámiid mielde. Visttit leat jurddašuvvon biddjot unna joavkkuide čuggestatgáhtaid gurrii.

Guovllu geaidno- ja gáhttafierpmádat lea eanaš juo leamen. Gáhttafierpmádat lea dievasmahttojuvvon dárbbashašlaš osiin. Dálá Ohcejohgeaidnogura johtti geahppa johtolaga máđii álgá Siula bokte davás guvlii. Máttagás čujuhuvvon odđa guovlluide lea dárbu joatkit dálá geahppa johtolaga oktavuođa.

Máttagárguolbana guovllus lea seailluhuvvon viiddis virkkosmanguovlu (VL), mii joatkašuvvá oppa lávvaguołlus koartiliid gaskkas. Guovllus leahkki olgolikhadan- ja mohtorgielkámáđii leat lávas vuolggasadjáščat geahččalan seailluhit ja lea fuolahuvvon daid joatkašuvvamis sihke lávvaguołlus ja guovllu olggobealde. Máđiid joatkašuvvan lávvaguołlu čađa gáibida doarvái gokči ruonasfierpmádaga seailluheami goartilráhkadusa gaskkas.

5.1.1 Mihtten

Lávvaguołlu viidodat lea sullii $2\ 702\ 150\ \text{m}^2$. Ollislaš huksenvuoigatvuhta lea sullii $101\ 200\ \text{g}\cdot\text{m}^2$.

Ássan

Guovllus lea muhtun veardde lávvamunni fámus orru sajádatlávas ovdanboahti huksekeahthes viessosajiin.

Ollásit odđa ássankortilat Savela ja Máttagárguolbana guovllus. Sierranassmávvadáluid viessosajit (AO) leat gávcci ja ássansmávvadáluid viessosajit (AP) leat 31 ja daid vuigatvuhta lea oktiibuot $13\ 200\ \text{g}\cdot\text{m}^2$. Jos geavahuvvo ássandávjodat $50\ \text{g}\cdot\text{m}^2$ / ássi, de sajádatlávva addá vejolašvuoda sullii 250 odđa ássi boahtima dán viidodahkii.

Dáláš ahkeluohkáid gaskasaš goriid mielde dát dárkkuhivčii eanemus mearis ođđa beaivedikšunahkásacčaid (0-6-jahkásacčat) 15 olbmo, skuvlaahkásacčaid (7-18-jahkásacčat) 30 olbmo, bargoahkásacčaid (19-65-jahkásacčat) 135 olbmo ja ealhatahkásacčaid (badjel 66-jahkásacčat) 75 olbmo.

Bargosajit

Dáláš vuos huksekeahthes fitnodat- ja mátkkálašbálvalusaid koartilguovlluid lassin ássan-, fitnodat- ja doaimmahatvisttiid koartilguovlun (AL) rievdaduvvon ássanviessosajiide lea vejolaš bidjat maiddái bargobáikkid. Ođđa fitnodatvistesajit leat 11 stuhka. Guovddážii šaddet hálddahus- ja virgedoaimmahatbargosajiid sadjái gávpesuorggi bargosajit (KL, AL). Máttás šaddá ođđa vuorkávisttiid koartilguovlu (TV), gos leat vihtta huksekeahthes vistesaji. Ođđa bargobáikkit dáidda fitnodagaide šattažit eanemustá moattit.

Lávva dahká ná vejolažan sullii 50 ođđa bargosaji šaddama guvlui. Árvvoštallan lea roavis, danin go lea viehka muddui gitta guvlui šaddi bargosajiid suoggis, galli olbmuid dat addet barggu. Ássan- ja fidnovisttiid oasil bargosajiid mearri lea gitta ollašuvvi ássanviesuid mearis (AL-koartilguovllut). Nuppe dáfos guvlui lea maiddái vejolaš bidjat doaimmahatvisttiid, main leat láigobargočuoggát gáiddusbarggu várás. Dalle ođđa bargosajit sáhttet šaddat sakka eanet.

5.1.2 Bálvalusat

Guvlui eai leat čujuhuvvon ođđa várremat gieldda bálvalusaide. Dálá bálvalusaid kapasiteahtha reahkká ođđa ássiid bálvalusaid buvttadeapmái. Gávpebálvalusat sáhttet biddjot fitnodatvisttiid koartilguovlluide (AL, AL-1 ja KL) sihke mátkkálašbálvalusaid koartilguovlluide (RM).

5.2 BIRRASA LÁHKÁI GUOSKI ULBMILIID OLLAŠUVVAN

Sajádatlávva lađastallá girkosiidda báikkálaš servodatráhkadusa ja čoahkkebáikegova. Guovddáža ráhkadus lea deahlistuvvon ja máddin ođđa, geidnui nannosabbot doarjaleaddji guovlluiguin lea geahčaluvvon muitalit geainnu aldi johtiide čoahkkebáikái boahtimis. Ođđa industrijaguovllus visttiid lea ulbmil bidjat lahka geainnu, go dalle šiljut vejolaš vuorká guovlluidisguin báhcet daid duohkái suodjái, mii veahkeha čoahkkebáikegova seailuma čorgadin geainnu guvlui.

Čoahkkebáikki deahlistettiin lea seammás geahčaluvvon dahkat ruonasguovlluid viidásabbon, oktilis ollisvuohan sihke joatkašuvvi ruonasfierpmádat. Ruonas- ja olgolihkadanoktavuođaid seailun ja joatkašuvvan guovllus ja guovllu olggobeallái lea lávvačovdosa okta dehálaš vuolggasajin.

Almmolaš mearrádusaiguin stivrejuvvo ođđa guovlluid huksen nu, ahte dat leat olggosoaidnit oktilaččat. Ođđa goartilat lea biddjon unna joavkuide vai dat sáhttet šaddat deahttásut servošat ja vai dat leat olggosoaidnit iežaslágánat. Erenomážit oainnus vielteguovlluin figgojuvvo luonduávdnsiid ja -ivnniid geavaheapmái ja muđuige eanadahkii heivvolaš huksenvuohkái. Seamma láhkái šiljuid fámolaš duohtadeapmi háliduvvo garvit ja viessosajiid huksekeahthes oasit leat ulbmilin seailluhit nu luonduu dilis go vejolaš. Visttit leat háliduvvon bisuhit vuollegažan vai dat báhcet vuollegis soahkevuovddi suodjái, eagine dagat váikkahuhsaid gáidduseanadahkii.

Ođđa gáhtalinját leat heivehuvvon eatnamahápmái. Visttiid sáhttá ollašuhttit vieltečoavddusin, dalle eatnamagiehtaguššandárbu lea unni. Lági beales buriin plánemiin ja ollašuhttimiin huksema lea vejolaš fidnet eanadahkii ja birrasii vuogasin.

5.3 GUOVLOVÁRREMAT

5.3.1 Goartilguovllut

Lávas lea čujuhuvvon rávamearriduvvon viessosadjejuohku.

Sajádatláva mättaosis lea čáhceskáhppoma dáfus deatalaš bodnečáhceguovllus (pv), gos galget váldot vuhtii dasa guoski huksemii ja eará doaibmabijuide guoski ráddjemat koartiliin 17-21, 24-39, 41-42, 52-54, 57-61, 63-68 sihke virkkosman-, čáhce-, johtolat- ja earenomášguovllut Máttajárguolbana viidodagas.

AP Ássansmávvadáluid goartilguovlu

Merkemiin lea čujuhuvvon ássansmávvadáluid goartilguovllut. Guovlluide sáhttá hukset ráidodáluid, laktojuvvon smávvadáluid ja sierra smávvadáluid.

Dálá ássansmávvadáluid goartilguovlluin lávas čujuhuvvon beaktluvoðalohku lea rievdaduvvon donteguovdasačcat čujuhuvvon geardenjealjehasmehterin.

Ođđa ássanguovllut leat eanaš čujuhuvvon ássansmávvadáluid goartilin. Ođđa goartilat lea biddjon unna joavkkuide, dalle dain sáhttet šaddat deahttásut servošat ja dat sáhtášedje leat olggosoaidnit iežasláganat. Oktilisvuhta góábiduvvo maiddái almmolaš lávvamearrádusain nu materálaid, ivnniid go maiddái góáhttoáli ja hámige oasil. Ođđa goartilguovlluin Máttajárguolbana viidodagas lea lávas čujuhuvvon huksenvuoigatvuhta 300 geardenjealjehasmehtera, guovddáža lagašguovlluide lea čujuhuvvon beaktluvohta 500 k-m². Eatnašis visttiin galgá leat duše okta geardi. Vielteuovdagii lea lobálaš ássanlanjaid bidjan keallergeardái ja Máttajárvri guovllus maiddái galbmaloktii (1/2 k, u 1/2).

AR Ráidodáluid ja eará laktojuvvon ássanvisttiid goartilguovlu

Merkemiin leat čujuhuvvon juo leahkki ráidodállogoartilat. Ráidodáluid ja eará laktojuvvon ássanvisttiid goartilguovlluin lea lávas čujuhuvvon beaktluvohta rievdaduvvon donteguovdasačcat čujuhuvvon geardenjealjehasmehterin, mii molsašuddá 500-1000 gaskkas.

AO Sierranassmávvadáluid goartilguovlu

Merkemiin lea čujuhuvvon juo leahkki AO-goartilguovllut ja ođđa goartilguovllut Savela guovllus. Donteguovdasaš huksenvuoigatvuhta 300 geardenjealjehasmehtera. Stuorámus lobálaš geardelohku molsašuddá ja lea I, 1/2 k I dahje I u ¾.

AL Ássan-, fidno- ja doaimmahatvisttiid goartilguovlu

AL-goartilguovlluin viessosaji guovdu huksenvuoigatvuhta lea huksekeahthes viessosajiin 500 g-m². Stuorámus lobálaš geardelohku molsašuddá ja lea I, I u 1/2, I u 3/4 dahje guovddáža guovllus II.

AL-1 Ássan-, fitnodat- ja doaimmahatvisttiid koartilguovlu, gos lea lobálaš fuolahusstašuvnnaid doaibman.

Merkejumiin leat čujuhuvvon váimmusguovddáža koartilat 4, 5 sihke 56. Viessosaji guovdu huksenvuoigatvuhta lea huksekeahthes viessosajiin 500 g-m² ja stuorámus lobálaš geardelohku I.

YH Hálldahus- ja doaimmahatvisttiid goartilguovlu

Merkemiin lea čujuhuvvon fámus leahkki sajádatlávas čujuhuvvon YH-goartilguovllut, nu go gielddadállu, searvegottedállu ja čáskadanstašuvdna. Stuorámus lobálaš geardelohku molsašuddá I – II. Huksenvuoigatvuhta lea čujuhuvvon viessosadjeguovdasaččat.

YO Oahpahusa bálvaleaddji visttiid goartilguovlu

Ohcejohnjálmmi skuvla lea čujuhuvvon YO-merkemiin. Huksenvuoigatvuhta lea 8000 g-m². Stuorámus lobálaš geardelohku lea on II.

YS Sosiáladoaimma ja dearvvavsuuođafuolahusa bálvaleaddji visttiid goartilguovlu.

Merkemiin lea čujuhuvvon dearvvavsuuođastašuvdna. Stuorámus lobálaš geardelohku lea I u ½. Huksenvuoigatvuhta lea 3100 g-m².

KL Fitnodatvisttiid koartilguovlu.

Guovddáža oarjeoasis Onnelageainnu guoras hálldahus- ja doaimmahatvisttiid koartilguovllut, ássan- fitnodat- ja doaimmahatvisttiid koartilguovlu sihke toargga viidotat leat nuppástuhttojuvvon fitnodatvisttiid koartilguovlun. Stuorámus lobálaš geardelohku lea I u ½ dahje II. Huksenvuoigatvuhta lea čujuhuvvon donteguovdasaččat ja dat lea 500-700 g-m².

TV Vuorkávisttiid goartilguovlu.

Njuorggángeaidnoguoras leahkki Destia vuorká sihke Ohcejohgeainnu gurrii máttás čujuhuvvon ođđa vuorkáguovlu leat čujuhuvvon merkemiin TV. Stuorámus lobálaš geardelohku lea I. Huksenvuoigatvuhta lea čujuhuvvon donteguovdasaččat ja dat lea ođđa vistesajiin 500 g-m².

TY Industriijavisttiid goartilguovlu, mas biras bidjá doaimma šládjii earenomáš gáibádusaid.

Merkemiin TY lea čujuhuvvon girkosiidda dálá industriijaguovllut. Ássama ja luondducuozáhagaid lagašvuoda ja vuodđočáhceguovllu dihte biras bidjá industriija-doaimma šládjii earenomáš gáibádusaid. Doaimma dagahan birasváikkhuhusaide ja daid eastadeapmái galgá giddet earenomáš fuomášumi. Stuorámus lobálaš geardelohku lea I. Huksenvuoigatvuhta lea čujuhuvvon donteguovdasaččat ja dat lea ođđa vistesajiin 500 g-m².

RM Turisma bálvaleaddji visttiid goartilguovlu.

Merkemiin lea čujuhuvvon dálá hotealla ja dan nuorttabeale guovlu. Stuorámus lobálaš geardelohku lea II. Huksenvuoigatvuhta lea čujuhuvvon donteguovdasaččat ja dat lea ođđa vistesajiin eanaš 500 g-m².

RL Gohttenguovlu.

Dálá gohttenguovlu lea čujuhuvvon RL-merkemiin. Guovllus lea oktiibuot 1200 g-m² huksenvuoigatvuhta.

ET Servodatteknihkalaš fuolahusa bálvaleaddji visttiid ja lágádusaid guovlu.

Lávvaguovllu gaskaoassái Lávvaguovllu gaskaoasis valástallangietti davábealde lea gieldda vuorká- ja fuolahusbáiki, Ohcejoga gáttis Savela birrasis lea várrečáhceváldinsadji.

ENT Energiijafuolahusa ja industrijavisttiid goartilguovlu, mas biras bidjá doaimma šládjii earenomáš gáibádusaid. Doaibma ii oaččo dagahit govttohis hehtehusa lagaš ássamii (RgL 17§).

Skuvlla máttabeallái lea čujuhuvvon odđa várren liggenguovddážii. Guvlui sáhttá maiddái bidjat industrijadoaimma, mii ii headuš birrasa. Huksenvuoigatvuhta lea čujuhuvvon donteguovdasaččat ja dat lea 1000 g·m². Stuorámus lobálaš geardelohkun lea čujuhuvvon I. Geardelohku ii goittotge ráddje dárbbašuvvon suovvabohcci allodaga.

Ohcejohgeainnu nuppe bealde lea dálá ássan. Dat bidjá gáiddusliggenguovddáža doibmii dihto gáibádusaid ránnjágaskavuođalága mielde (láhka soames ránnjágaskavuođain 17 §). Doaibma ii oaččo dagahit hehtehusa vála, gavjja, hája, ded. hámis. Lágádusa dingodettiin boahztá ná váldit vuhtii ovdamemarkka dihte boaldámuša fievrrideami, vurkema ja dan giehtadallama viessosajis sihke suovvagássasuodđama ja gunaid giehtadallama vejolaččat dagahan hehtehusaid. Hehtehusaid sáhttá eastadir go lágádusas geavahuvvojat BAT -teknihkka, doarvái filterat ja doarvái alla suovvabohcci.

5.3.2 Eará guovllut

VL Lagašvirkkosmanguovlu.

Goartiliid olggobealde leahkki ruonasguovllut leat čujuhuvvon lagastoáiggedoaimmaid guovlun. Guovllut leat čoahkkekabáikkirudut ja dat leat oaiivvilduvvon virkkosman- ja olgolikhadanatnui. Daidda leat čujuhuvvon rávamearriduvvon olgolikhadanmáđijat, eanaš dálá bálgáid guorademiin. Máđii joatkašuvvamii galgá giddet fuomášumi.

VL-1 Virkkosman- ja guolástanguovlu.

Merkejumiin leat čujuhuvvon gáddeviidodagat, mat leat árbevirolaš guolástanbáikkiid buohta.

VU Valástallan- ja virkkosmanguovlu.

Skuvlla oktavuhtii lea várrejuvvon dálá valástallan- ja astoággebálvalusaid guovlu. Njuoggángeaidnogurrii lea VL-guovllu oassin čujuhuvvon dálá spábbadoaškungieddi (vu).

VV Vuojadangádddegouovlu.

Nisojávrri gáddái lea čujuhuvvon dálá vuojadangáddi.

LT Eatnangeainnu viidodat.

Ohcejohgeaidnu (váldogeaidnu 4/ E75), Njuoggángeaidnu ja Deatnogáttegeaidnu (eatnangeaidnu 970), lea čujuhuvvon eatnangeainnu guovlun. Eatnangeainnu guovllus leat lobálaččat lávvii merkejuvvon geaidnolavttat. Geaidnolavttat leat buktojuvvon ovdan fámus leahkki sajádatlávaid ja dálá dili mielde.

LV Fanashámmman/sátku.

Sátkkot leat čujuhuvvon Deatnogáddái guokte ja Ohcejohgáddái golbma.

LP Almmolaš parkerenguovlu.

Almmolaš parkerenguovllut leat čujuhuvvon guovddážii, valástallan- ja virkkosmanguovllu ja fanassátkkuid lahkosiidda.

EV Suodjeruonasguovlu.

Ohcejohgeaidnogurrii leat ássama ja industriijaguovlluid lahkosiidda čujuhuvvon suodjeruonasguovllut.

/s **Guovlu, gos biras seailluhuvvo.**

Huksendáiddalaččat dahje kulturhistorjjálaččat divrras báiki, man birrasis galgá váldit vuhtii kulturbirrasa mihtilmasvuoda góhtten.

W Čáhceguovlu.

Lávvaguvllu jávrrit ja láddot leat čujuhuvvon čáhceguovlun.

5.3.3 Oppalaš mearrádusat

Visttiin galget šaddat koartiliid mielde lašsisis joavkkut, main lea seamma olgoseainni váldomateriála ja ivdni.

Visttiid góhttoáluvuođat sihke góhtu hápmi galget leat koartiliid miel oktilačča.

Huksenbáikki huksekeahtes oasit galget seailluhuvvot luonddudilis.

Koartiliin 63-38 galgá bidjat earenoamáš fuomášumi visttiid heiveheapmái Máttajávrri oidnosii. Visttiid sadji, sturrodat, materiála ja ivdni galget heivehuvvot birrasii. Viessosajiid muoraid galgá seailluhit eandalii Ohcejoga ja Máttajávrri guvlui.

Láktasi hearkkes visteosiid galgá bidjat uhcimustá 0,5 m badjelabbui go oktii 100 jagis rehkenastojuvvon alimus dulveallodat (HW 1/100), jos eai láva dohkkeheami manjá górvvásmuvvi čielggadusat eará čujut, dahje huksenlobi mieđiheaddji virgeoapmahaš ii dili geažil góabit bidjat vistti allelabbui. Jos om. allodat lea muhtumin mannan badjel (omd. jiekŋabuđđoseapmi), de galgá dát alit allodat váldojuvvot mearrideaddji allodahkan vuolimus huksenallodagaid meroštaladiin.

Bázahusčáhcebohcciide laktásmeahttun giddodagain bázahusčáhcefuelahusa galgá ordnet birassuodjalanalágan 3 a logu mielde.

5.4 LÁVA VÁIKKUHUSAT

5.4.1 Váikkuhusat huksejuvvon birrasii

Veahkadaga ráhkadus ja ovdáneapmi lávvaguvllus

Lávva dahká vejolažžan fásta ássiid lassáneami guovddáža velá ollašuvakeahthes ássankoartiliin sihke máttás čujuhuvvon odđa ássanguovlluin. Guovddáža guovllus AL-goartiliin boahttevaš odđa ássiid mearri lea gitto dohko boahtti fitnodagaid mearis. Lávva dahká vejolažžan sierra ahke- ja veahkadatjoavkkuid boahrima guvlui. Guovddážii bálvalusaid lusa bođežit vuorrasut olbmot, go fas máttás bođežit eandalii mánnábearrašat.

Servodatráhkadus

Ohcejoga dálá báikkálaš servodatráhkadus lea šaddan hárves báddin Ohcejohgeaidnogurrii. Odđa goartilguovllut leat biddjon doarjut dálá ráhkadusa, juo leahkki goartiliid oktavuhtii. Eandalii guovddáža lea geahčaluvvon deahstistit goittotge nu, ahte guovllu árbevirolaš johtinvuogit, de go mohtorgielkkáin vuajašeapmi, sihke olgolihkadeami dárbbut váldojit vuhtii, ja ruonasfierpmádat seailluhuvvo ollislažžan. Oassi fámus leahkki sajádatlávas čujuhuvvon AO- dahje AM-guovlluin leat rievdaduvvon AL-guovlun, mii dahká láva fállan vejolašvuodaid eanet mánggabéalagin ja buorida láva ollašuvvanvejolašvuodaid.

Čoahkkebáikegovva

Duoddariid ja joga gaskasaš leagis lea oalle gáržet huksemii heivvolaš eana. Dálá ráhkadus lea bieđggus iige guovddáš- dahje čoahkkebáikegovva oainne čielggasin. Deahstemiin báikkálaš servodatráhkadusa lea geahččaluvvon čavdudit čoahkkebáikegovva. Erenomážit máddin ođđa guovlluid sajustemiin lea geahččaluvvon ráhkadit čielgaráját čoahkkebáiki, gosa boahrima geaidnorágigge johti suomáša álkibut. Visttiin lea lávvaguovllus eanaš dušše okta geardi ja nu birrasii heivvolačcat ja báhcet vuollegris šaddogearddi suodjái.

Ássan

Ássanvisttit leat eanaš smávvadálut, guovddáža guovllus leat báikkuid AL-goartiliin vejolašvuhta maiddái smávvageardedáluiide láva čujuhan geardelegu mielde.

Lávain šaddi viessojuohkašupmi vástida gieldda dálá viessojuohkašumi ja nu maiddái viessotiippaid jearu.

Bálvalusat

Olmmošmeari stuorrun lasiha gieldda ja gávppálaš bálvalusaid jearu. Skuvla- ja dearvvavuođabálvalusaid kapasiteahutta reahkká vástidit ođđa boahtiid dagahan bálvalusjerrui. Lávva fállá vejolašvuoden gávppálaš bálvalusaid lassáneapmái.

Bargosajit, ealáhusdoaibma

Olmmošmeari lassáneami olis maiddái bargosajiid dárbu stuorru. Lávva fállá valjis vejolašvuoden maiddái bargosajiid lassáneapmái. Lávas leat čujuhuvvon guovllut ođđa fidnolanjaide, doaimmahagaide, mátkkálašbálvalusaide sihke vuorkádoaimmaide. Ohcejoga gáddái lea virkkosmanguvli čujuhuvvon árbevirolaš guolástanbáikkit.

Virkkosmeapmi

Girkosiida birrasiinnis fállá valjis vejolašvuoden ołgolihkadeapmái ja astoáiggedoaimmaide, nu go guolásteami ja vánnddardeapmi. Lávas goartilguovlluid birra lea čujuhuvvon lagašastoáiggedoaimmaid guovllut lávvaguovllu atnui ja dálá valástallan-astoáiggoaimmaid guovllut leat dorvvastuvvon lávvamerkemiiguin. Dálá ołgolihkadanmáđijat leat eanaš seailluhuvvon dahje buhttejuvpon ođđa oktavuođaiguin.

Máttajárguolbana guovlu lea ássiide deatalaš virkkosmanguvlu ja dat lea seailluhuvvon viiddis guovlun virkkosmananus. Dat ovttastuvvá davvin Nisojávrri vuojadangáddái. Virkkosmanguovllut leat čujuhuvvon joatkašuvvi fierpmádahkan ja lávvaguovllu čáđa lea várrejuvpon mohtorgielkámáđii.

Johtolat

Guovllu geaidnofierbmi seailu dálážin. Gáhttafierbmi dievasmahttojuvvo ođđa goartiliid oasil.

Ássan- ja bargosadeguovlluid ollašuvvan lasiha muhttin veardde báikkálašjohtolaga válodgeainnuin, mii sáhttá váikkuhit johtolatdorvvolašvuhtii, nuoskkideapmái sihke vállii ja spargisteapmái.

Johtolatdorvvolašvuoden sáhttá buoridit geahppajohtolaga oktavuođaid ollašuhittimien ođđa ássanguovlluin skuvlii. Leaktoráddjehusaid vuolideapmi lasiha maiddái johtolatdorvvolašvuoden ja geahpeda vála ja lossa johtolaga dagahan spargasa. Lávas ii leat dehálaš váikkuhus joavkojohtolahkii. Lávas lea fuolahuvpon mohtorgielkámáđii joatkašuvvamis ja čujuhuvpon máđii koartiliid gaskka.

Huksejuvvon kulturbiras ja dološbázahusat

Mávssolaš visttit, huksejuvvon guovllut ja dološbázahusat leat merkejuvvon lávvagártii ja váldojuvvon vuhtii guovlovárremiid sajuseamis. Čuozáhagat leat suodjaluvvon lávain áššágullevaš merkemiiguin ja mearrädusaiguin. Lávas ii leat váikkuhus huksejuvvon kulturbirrasa árvvuide.

Árbevirolaš sápmelaš huksen dárkuha visttiid bidjama muoraid suodjái. Visttit leat unni ja dálloodoallovisttit lahka šiljus. Olgohámi beales dat eai sierran suopmilaš vuogis. Sápmelašvisttiid plánema stivre otnábeaivve seamma láhkaásahus. Lávas lea dahkkon vejolažan árbevieruid čuovvu suoddjás huksen čujuhemii doarvái stuorra viessosajiid, vai donttes sáhttá seailluhit vuovddi ja šilljovisttiid sáhttá bidjat válvodistti birra. Koartiliid birra leat maiddái guðđojuvvon viiddis virkkosmanguovllut, main vuovdi sealu. Geardelohku lea ráddjejuvvon lávas dan láhkai, ahte visttit báhcet vuovddi suodjái. Dan lassin materiálat ja ivdni leat stivrejuvvon lávas nu, ahte visttit heivejit birrasii dan láhkai, ahte daid ii fuomáš.

Teknihkalaš fuolahus

Savela guovllus davás leat dálá čáhce- ja bázahusčáhcebohccit sihke geahppajohtolaga geainnut Ohcejohgeainnu guoras. Sajádatláva mättaoassái biddjojuvvon ođđa guovlluide gártá ollašuhttit ođđa gieldateknihkalaš fierpmádagaid. Lávvaguovllu davveoasis lea gažaldat gáhtaid ja fierpmádagaid unna dievasmahttimis. Dáid guovlluid ollašuhttin vuosttas sajis lea gieldateknihkalaččat hálbbimus. Máddin gieldateknihka gártá hukset guvlui ollásit ja dáid guovlluid ollašuhttingolut lea stuorábut.

Guovlluid ollašuhttima sáhttá muddet álgit lagamusas dálá guovlluid sihke Ohcejohgeainnu lahka goartiliin ja dievasmahttit gieldateknihkalaš fierpmádaga maŋjá viessosajiid jearu ja láva ollašuvvama mielde.

Birassuodjaleapmi ja birasheađuštusat

Lávas ii leat mearkkašahtií váikkuhus guovllu áibmoláhkái. Guvlu sajustuvvon industriijadoaibman ja liggenguovddáš galget deavdit birrasa daidda bidjan gáibádusaid. Guvlu lea ulbmil sajuštit smávvaliggenfápmorusttrega. Smávvarusttegat leat dáhpaga unnideami geažil plánejuvvon nu, ahte daid sáhttá luotimiid beales sajuštit čoahkkebáikái ássama lahkosii. Váikkuhus áibmoláhkái lea ná unni. Lassáneaddji johtolat sáhttá vehá lasiit partihkalnuoskkideami.

Lávvaguovllu mättaoasis leahkki boares ruskabáikki guovllu lagašbiras lea čujuhuvvon virkkosmanbirasin ja lagamus ássankoartilat leat sihkojuvvon eret. Guovlu lea ordnejuvvon oidnosii vuogasin.

Ohcejohgeaidnogurrii mättaas čujuhuvvon vuorkáguovllu ja geainnu sihke dan nuppi bealde leahkki ássama gaskii leat guðđojuvvon suodjeruonassneaiddat, maid ulbmilin lea eastit doaibmamis šaddi hehttehusaid ja čiehkat daid oidnomis. Šaddogeardi lea goittotge vuollegaš ja viehka vuorji, nuba dan seailluheapmái galgá giddet erenomáš fuomášumi. Johtolaga vállahehttehusaid sáhttá geahpedit dárbbašlaš vállasuddjemiin ja leaktoráddjehusaid unnidemiin. Vuorkáguovllu visttit leat maiddái geahčaluvvon bidjat viessosaji geainnobeali oassái vai šillju báhcá visttiid duohkái ja visti doaibmá oaidnin- ja vállasuodjin ássamii.

ENT-viidodahkii lea ulbmil bidjat smávvaliggenrusttrega, maid luoitimat leat lagamustá smávvapartihkkalat. smávvapartihkkalsuođđamat leat hálldašeamis beaktilis filtariiguin. Smávvafápmorusttegat leat oaivvilduvvon doaibmat ássama siste, vai

fierpmádatgoasttárusat sihke liekkassirdimis šaddi dáhpa fidnejuvvo nu unnin go vejolaš. Váikkuhus áibmoláhkái lea unni.

Bodnečáhceguovlu

Sajádatláva oktavuođas lea ráhkaduvvon sierranas bodnečáhceguovlluide guoski geahčadeapmi (FCG Suunnittelua ja tekniikka Oy, 4.10.2017) sihke váikkuhusaid árvvoštallan (FCG Suunnittelua ja tekniikka Oy 8.11.2017), mas celkojuvvo čuovvovaš láhkai:

Lávain čujuhuvvon huksenbáikkiid ollašuhttin evttohuvvo dahkat nu, ahte šiljuid fámolaš giehtadallan garvojuvvo, viessosajiid huksekeahthes oasit seailluhuvvojít nu luonddudilis go vejolaš eaige arve- ja suddančázit biddjojuvvo golbat bodnečáhceguovllus eret. Ná manahallamiin bodnečáhceguovlluin čoggojeaddji bodnečázi mearri ii mearkkašahti láhkai geahppán iige dan láhki hedjon.

Buot lávvema vuloš huksenbáikkiid galggašii laktit gieldateknihka fierpmádahkii ja čáhcefuołahuslágádusa doaibmanguovllu galggašii viiddidit gokčat lávvabargguvuloš guovlluid. Mearridemiin guovlluid čáhcefuołahuslágádusa doaibmanguovlun sihkarastojuvvo čáhcefuołahuslágádusa doaibmanvejolašvuodat guovllus.

Oljoliggensajiid galgá ollašuhttit dakkárin go Ohcejoga gieldda birassuodjalanmearrádusaid 3 LOGU 16 §:s (Oppalaš mearrádusat buolli golgosiid, kemikálaid ja problemabázahusaid gieðahallamis) oaivvilduvvo.

Lávaid ollašuvvan lávas ovdanbuktojuvpon rávvagiiguin ja gieldda birassuodjalanmearrádusaid mielde ii ovddalgihtii árvvoštallamiin dagat dakkár nuppástusaid Ohcejoga bodnečáhceguovllu bodnečáhcedilis, ahte evttohuvvon lávvačovdosiid livčii dárbbashaš nuppástuhttit.

Váikkuhusaid árvvoštallama manjá sajádatlávvaguovllu mättaoassái čujuhuvvon ođđa smávvadállokoartiliid (AP) lea mearkkašahti mearis geahpeduvvon ja Ohcejohgeainnu oarjabeallái čujuhuvvon industrijaguovlu (TY) lea nuppástuhttojuvpon vuorkávisttiid koartilguovlun (TV), mii geahpeda bodnečáhceguvlui čuohcci váikkuhusa.

Sosiálabiras ja sápmelaškultuvra

Lávvanuppástus dahká vejolažan buot ahke- ja olmmošjoavkkuid sihke fásta ja luopmoássiid ássama guovllus. Guovddážis gávdnojít ássanvejolašvuodat daidda, geat dárbbashaš oanehis johtinoktavuođaid bálvalusaide. Lassáneaddji viessosadjefállu dahká vejolažan stuorát ássiidvuodu, mii fas dahká vejolažan buoret bálvalusaid. Dat sáhttá váikkuhit positiivvalaččat ássiid duđavašvuhtii, guovllu imagoi sihke servodatlašvuhtii.

Lávas lea geahččaluvvon váldit vuhtii sápmelaččaid árbvieruid ee. seailluhemiin oktilis johtinoktavuođaid (olgolikhkadeapmi ja mohtorgielkkáin vuojašeapmi) ruonasguovlluin ođđa goartilrähkadusage gaskkas. Seammás lea dorvvastuvvon geinnodagaid joatkašuvvan ja dorvvolaš oktavuođat sihke čoahkkebáikki siste ja čoahkkebáikki olggobealde leahkki guovlluid buorre olaheapmi. Dan lassin lea fuolahuvvon kultuvra- ja luonduárvvuid seailumis áššáigullevaš suodjalanmerkemiiiguin. Oassin virkosmanfierpmádaga dat dorvvastit ássiide deatalaš guovlluid ja báikkiid seailuma ja ávkkástallama oassin virkkosmeami ja kultuvra.

Árbevirolaš guolástanbáikkiid seailumis lea fuolahuvvon várremiin daid buohta leahkki gáttiid virkkosman- ja guolástandárbbuide. Munnás AL- ássan- ja fitnodatkoartilvárremat dahket vejolažan mánggatiipasaš ealáhusaid hárjeheami ovttastahttimiin ássamii. Ássanviessosajit leat stuorrá ja daidda lea vejolaš ollašuhttit árbevirolaš šilljobiire mánggaiguin dállođollui gullevaš visttiiguin. Viessosajiin lea geahččaluvvon seailluhit

njuolppo oktavuođa lagašvirkkosmanguovlluide, vai šilljui beassá njuolggá mohtorgielkkáin.

Huksenvuohkái guoski rávvagiigun maiddái viggojuvvo fidnet áigái árbevirolaš birrasa. Sápmelaš huksen vuogáiduvvá birrasii nu sturrodaga, ivnni, materálaid go sajige ektui.

5.4.2 Váikkuhusat lundai ja luonddubirrasii

Eanadatráhkadus, eanadatgovva

Ođđa goartilguovllut leat biddjon leahkái. Visttiin galget leat huksensaji mielde I – II gearddi, vai dat báhcet vuollelis soahkevuovddi suodjái, eaige váikkut guovllu eanandatgovas dahje gáidduseanadagas. Vieltái huksema oasil galgá giddet erenomáš fuomášumi visttiid heivemii birrasii sihke eanadahkii. Lávas lea addojuvvon dás mearrádusat.

Goartiliid gaskkas lea seailluhuvvon govda ruonasoktavuođat, mii geahpeda huksema váikkuhusaid eanadahkii. Viessosajid huksenviidodagat leat ráddjejuvvon maiddái nu, ahte ceggoseamos vieltit ja viessosaji ruonasguovllu beale oassi seillošii huksetkeahtisin.

Ohcejohgeainnu viestarbeallái čujuhuvvon ođđa industrijaguovllus lea geainnu ja industrijaviesosajid gaskii guđđojuvvon suodjeruonasguovlu ja visttit leat sajustuvvon silju suodjin viessosaji geainnobeale oassái.

Árbevirolaš bieđgguid huksenvuohki maiddái eastá eatnama gollamis liiggás ja dan láhkai veahkeha šattolašvuoda seailuma ja geahpeda oidnosii čuhcci váikkuhusaid. Huksenbálkki huksekeahthes osiid galgá seailluhit luonddudilis ja vuovddi seailluhit eandalii Ohcejoga ja Máttajávrri bealde.

Luonddudilli

Luonddučielggadeamis gávn nahuvvon mávssolaš luoddučuožáhagat leat lávas váldon vuhtii ja čujuhuvvon áššáigullevaš merkemiigun ja mearrádusaiguin. Čuožáhagat leat eanaš ruonasguovlluin. Olgolihkadanmáđi galgá ollašuhtit nu, ahte luondduárvvut eai áitojuvvo. Davvegiehpabeavelotti eallinbirrasiid seailun gáibida guovlluid bissuma jalgadin. Lávas ii leat váikkuhus guovllu luondduárvvuid seailumii.

Eana- ja meahccedoallu

Sajádatláva viiddidanguovlu máddin lea dál eanaš asttuággeanus. Dásá buorebut heivvoláš guovllut leat guhkkelis girkosiiddas, sajádatlávvaguovllu olggobealde. Lávas ii leat dehálaš váikkuhus eana- ja meahccedollui. Lávas lea goittotge sihkkaraston lunddolaš ja buorit johtolatoktavuođat dáidda láva olggobeali guovlluide fuolahemiin ruonasguovlluid ja -oktavuođaid seailumis ja joatkašuvvamis sajádatlávvaguovllu čađa.

5.5 BIRRASA HEAĐUŠTUSDAHKKIT

Boares ruskabálkki guovlu lea ráhkaduvvon oidnosii vuogasin ja dat lea čujuhuvvon virkkosmanguovlun. Guovllus leahkki bensiidnastašuvnnaid doaibma joatkašuvvá biraslobiid mielde.

5.6 LÁVVAMERKEMAT JA -MEARRÁDUSAT

G. Čuovus 4.

5.7 NAMAT

Dálá gáhttanamat eai leat rievdaduvvon. Guvlui bohtet oðða gáhtat.

Geainnut

Utsjoentie, Tenontie, Nuorgamintie

Gáhtat

Inguna gánda, Luossa, Veaksi, Onnelantie, Miessipolku, Abraham máðii, Boares báiki, Mäkeläntie, Seitatie, Sivla, Rievanrádnu, Ringi, Jorri, Stuorraluobbal, Beahcet / Pyrstö, Utsjokisuuntie, Gávva /Kaava, Buođđoluobbal/Patolompolo, Harginmáđi/ Härkäpolku, Mantokierito, Oivoš, Faggi/ haka, bunci/ tappi

Virkkosmanbáikkit

Gieddemielli, Nisojávrri rohtu

5.8 LÁVA GASKAVUOHTA FÁMUS LEAHKKI OPPALAŠLÁVVI, EANAGODDELÁVVI JA ÁSAHUVVON MIHTTOMERIIDE

Oppalašlávva

Gieldastivrra jagi 2019 dohkkehan Ohcejoga oasseoppalašlávva ii fidnen lágfámu das dahkkon váidaga geažil. Guovllus nappo ii leat fámus orru oppalašlávva.

Eanageavahan- ja huksnlága 54 § mielde ráhkadettiin sajádatláva guvlui, gos ii leat riekteváikkuheaddji oppalašlávva, galgá heivvoláš osiin váldit vuhtii maiddái, mii oppalašláva sisdoallogáibádusain ásahuvvo.

Sajádatláva oðða guovlovárrejumiigun lea viggojuvvon doarjut dálá čoahkkebáikeráhkadusa ja oažut áigái doaibmi ja hávskes guovddáža bálvalusaide doarjaleaddji ollislašvuoden, mii atná ávkin dálá servodatteknihka. Gieldateknihka vuollái gullevaš guovllus lea muhtun veardde lávvavárrejupmi ja guovlovárremat leat dárkkistuvvon ja dahkojuvvon máñggabeallásačcabun dálá dárbbu mielde. Boahttevuoden várás leat čujuhuvvon oðða ássanguovllut máttás, gosa gieldateknihka sáhttá viiddidit dárbbásettiin vehážiid mielde. Muttuid mielde ollašuhttimiin sáhttá fuolahit das, ahte dat lea ekologalaččat suvdi ja ekonomalaš sihke atná ávkin jo leahkki servodatráhkadusa beaktilit. Ássanguovllut leat biddjojuvvon bálvalusaid lahka, muhtun ráje guovddáža gávppálaš bálvalusaid sihke nuppe dáfus máddelabbos leahkki gieldda bálvalusaid.

Luondu-, oainnus- ja kulturbáikkiid suodjaleami várás lea dárbbashaš seailluhit báikkuid viiddis ruonasviidodagaid čoahkkebáikeráhkadusa siste. Seammás dat doarju doarvái virkkosmeapmái vuogas guovlluid čoahkkebáikkis. Buriiguin máđioktavuođaiguin lea fuolahuvvon maiddái čoahkkebáikki olggobeale ruonasguovlluid olaheamis.

Ealáhuseallima doaibmanvejolašvuoden leat dorjojuvvon sihke nuppiidasaset ja buriide johtolatktavuođaide doarjaleaddji guovlovárremiigun ja dahkamiin moanain donttiin vejolažan sihke ássama ja fitnodatdoabmama. Ealáhusaid ja ássiidmeari ovdáneapmi doarju maiddái gieldda ruhtadili. Oppalašmearádusaiguin ja guovlovárremiigun lea viggojuvvon geahpedit birashehttehusaid sihke dorvvastit maiddái dorvvolaš ja dearvvaslaš eallinbirrasa šaddama, vai ássamii šaddi hehttehus livčii nu smávis go vejolaš.

Eanagottelávva

Eanagotteláva mearrásusain gáibiduvvon luondu, eanadaga ja kulturbirrasa árvvut leat sajádatlávvabarggus čielggaduvvon ja váldon vuhtii lávas merkemiiguin ja mearrásusaguin nu, ahte eavttut daid sealumii leat leamen. Huksema sajušteapmái ja huksejuvvon birrasa láhkái lea giddejuvvon fuomášupmi guovlovárremiin ja mearrásusain. Sajádatlávvaguovlu lea eanagottelávas turisma ja astoággeanu ovddideami čuožáhatguovlu, mii lea váldon vuhtii láva ráhkadeamis. Eanagottelávas girkosiida lea čujuhuvvon guovddášdoaimmaid guovlu ja čoahkkebáikedoaimmaid guovlu –čuožáhatmerkemiin, mii oaivvilda, ahte eanagottelávva ii bija dáid báikái dárkilut gáibádusa. Guovlluid sajušteapmi lea meroštallon sajádatlávain. Dehálaš bodnečáhceguovlu lea merkejuvvon sajádatlávvi ja váldon vuhtii guvlui čujuhuvvon doaimmain ja lávvamearrásusain.

Davvi-Lappi eanagotteláva, mii lea fámus, ulbmiliid sihke plánenmearrásusaid mielde Ohcejohgeaidnoguoras lea sajádatlávas dahkkojuvvon vejolažan fitnodathuksen ja fitnodatdoaibman sihke guovddáža bálvalusaid ovddideapmi bálvalit sihke mátkkalaččaid ja ássiid. Guovddážis ássan- ja fitnodatvistesajiide (AL-1) lea lobálaš fuolahuusstašuvnna ollašuhttin jurddašemiin geainnuid deatalaš mearkkašumi riikkaidgaskasaš johtolatgeaidnun. Johtolat doarjala eanaš dálá gáhtaide, geaidholavtaide sihke geahppa johtolaga fierpmádahkii. Ođđa gáhtaid buohta lea biddjon fuomášupmi Ohcejohgeainnu geaidholavtaid doarvái buorre oaidniniividodagaide. Koartiliid ja geainnu gaskkas leat seailluhuvvon suodjeruonasviidodagat ja šlápmasuddjema stáhtarádi mearrásusa čuovvumiin lea vejolaš váldit vuhtii joatkkaplánemis. Guvlii dálá sihke ođđa turisma- ja virkkosmandoaimmaid guovllut dorjot eanagotteláva ulbmila turismma ja virkkosmuvvama ovddideamis. Guovllut doarjalit saji beales nuppiidasaset, guovddážii sihke ássamii ja leat latnjalagaid olgolikhadan- sihke gielkágeinnodagaiguin, mii lasiha daid geasuheami sihke oktasašbargo- ja ovddidanvejolašvuodaid.

Guovlu lea eanagottelávas sápmelaččaid ruovttuguovlu. Sajádatlávas viessosajiid sturrodagat leat doarvái stuorrá sápmelašvieru mielde šilljobiriid huksemii. Viessosajiin lea njuolgo oktavuohta ruonasviidodagaide, mat leat seailluhuvvon viidát koartiliid birra. Čoahkkebáikki čäda lea čujuhuvvon mohtorgielkágeinnodat. Maiddái mágssolaš kulturábi lea suodjaluvvon dan sealuma dorvasteapmin. Divrras luonddubirrasat sihke oainnusguovllut leat válđojuvvon vuhtii huksejuvvon guovlluid sajiid meroštalandettiin sihke huksemii guoski mearrásusain, main geahččalit heivehit ođđa visttiid birrasii ja oidnosii. Gáttiin leat seailluhuvvon virkkosmanviidodagat, dalle gáddeavádagas seilot muorat, iige huksen doalvvo oidnosa beales mearkkašahti váikkuhusaide. Seammás sealu johtinoktavuohta gátti mielde.

Bargguvuloš Davvi-Lappi eanagotteláva 2040 ulbmilin lea dan lassin doarjut guovllu bissuma ássojuvvomin sihke seailluhit ja ovddidit máŋggabeallásáččat eanaguovllu ealáhusaid, bálvalusaid, orruma ja kulturbirrasa válđimiin earenoamážit vuhtii čoahkkebáikki saji sápmelaččaid hálddahuš- ja kulturguovddážin sihke saji turismma geasuhanguovllus ja Jiekjameara johtolaga guoras. Lassehuksen biddjojuvvo vejolašvuodaid mielde dálá sajádatlávvaguuvlui dahje dan njuolgo lagašvuhtii dálá ráhkadusa dievasmahttimiin ja čavddásmahttimiin. Sajádatlávas lea čujuhuvvon ulbmiliid čuovvu guovlovárremiid guovddášviidodaga divttistemiin sihke viiddidemiin. Sajádatláva virkkosmanguovllu ollašuvvá háhpohallojuvvon ekologalaš oktavuohta. Sajádatlávas leat merkejuvvon suodjaleami vuloš huksen-, kulturbiras- ja luonddubáikkit ja addojuvvon daidda guoski mearrásusat.

Lávain geahččaluvvo ealáskahttit kirkosiidda, buoridit bálvalusaid ja oažžut mánggabéallásäččabun ealáhusaid sihke lasihit bissovaš sihke turismii ja luomu doallamii laktáseaddji ássama vuhtii váldimiin guovllu kulturvieruid sihke luonduárvvuid. Kirkosiidda ráhkadusa leat geahččalan viiddidit árbevirolaš stiilla mielde ja seailluhit buriid oktavuođaid biras duottarguovlluide.

Bodnečáhceguovlluid buohta lea dahkkojuvvon sierranas čielggadus dáid guovlluid huksenvejolašvuodain. Čielggadusain viggojuvvo sihke dorvolaš ja dearvaslaš eallinbirrasa dahkamii ja bodnečáziid suodjaleapmái.

Ovddabealde mánnašuvvon áššiiguin viggojuvvo eanagotteláva mearrádusain oaiivilduvvon hávskes, dorvolaš ja dearvaslaš birrasa áigái oažžumii.

5.9 LÁVA GASKAVUOHTA RIIKKAVIIDOSAŠ GUOVLLUIDGEAVEAHANULBMILIIDDA

Riikkaviidosaš guovlluidegeavahanulbmilat leat oassi eanageavahan- ja huksenlágas ásahuuvvon plánenortnegis. Riikkaviidosaš guovlluidegeavahanulbmilat leat boahtán fápmui lagi 2000 ja daid dárkkisteapmi 14.12.2017. Eanageavahan- ja huksenlága 24 § mielde ulbmiliid galgá váldit vuhtii guovlluid geavaheami buot plánemis ja daid ollašuvvama galgá ovddidit eanagotti plánemis, gielldaid lávvaráhkadeamis ja stáhta eiseváldiid doaimmas.

Čuovvovaš tabeallas čilgejuvvo sajádatláva gaskavuohta sajádatláva dáfos guovddáš riikkaviidosaš guovlluidegeavahanulbmiliidda.

RIIKKAVIIDOSAŠ GUOVLLUIDGEAVEAHANULBMILAT	SAJÁDATLÁVA NUPPÁSTUS JA VIIDDIDEAPMI
DOAIBMI SERVODAGAT JA SUVDI LIHKADEAPMI	
Ovddiduvvo oppa riikka mánggaguovddášlaš, fierpmáiduvvi ja buriide oktavuođaide vuodđuduvvi guovloráhkadus, ja dorjojuvvo iešguđege guovllu eallinfámu ja nanusvuodaid ávkinatnin. Dahkkojit vejolašvuodat ealáhus- ja fitnodatdoaimmaid ovddideapmái sihke álbmotovdáneami hárrái dárbašlaš doarvái buorre ja mánggabéallásäččabun ealáhusaid.	Sajádatlávas lea dálá servodatráhkadusa dievasmahttiin čujuhuvvon ođđa guovllut ássama ja fidnodoaimma sihke industriija dárbbuide. Fámus leahkki sajádatláva ollašuvakeahthes guovlovárremat leat dahkkon eanet mánggabéalagin rievademiin AO ja AP – smávvadálloguovllut AL –ássan- ja fitnodatvisttiid goartilguovlun eandalii guovddážis, mii dahká daid geavahanvejolašvuodaid eanet mánggabéalagin šaddi dárbbuid mielde.
Dahkkojit vejolašvuodat čitnavánis ja resursabeaktilis servodatovdáneapmái, mii doarjala vuostassajis dálá ráhkadussi.	AL-goartilat dahket vejolažžan omd. gáiddusbargočuoggáid fálli fitnodagaid boahtima guvlii, mii doarju guovllu turisma ja ealáhusaid.
Ovddiduvvo bálvalusaid, bargosajiid ja asttuáigge guovlluid buorre olaheapmi sierra álbmotjoavkkuid dáfus. Ovddiduvvojít vázzin, sihkelastin ja joavkojohtolat sihke gulahallan-, lihkadan- ja fievridanbálvalusaid ovddideapmi.	Guovddáža dálá bieđggus ráhkadus lea čavdejuvvon. Eanaš nuppástusat čuhcet geavahanulbmiliid eanet mánggabéalagin dahkamii ja fámus leahkki sajádatláva ollašuvakeahthes guovlovárremiid rievadadeapmái. Ollásit ođđa guovllut leat guovddážis čujuhuvvon unnán. Smávvadálloguovllut leat rievaduvvon ássan- ja fidnohuksemii dahje industriijaguovlun. Dasa lassin juo ollašuvvan guovllut leat ođaduvvon áiggedássái sajádatlávas.
Mearkkašahti ođđa ássan-, bargosadje- ja bálvalusdoaimmaid guovllut biddjojít dan láhkai, ahte dat leat joavkojohtolaga, vázzima ja sihkelastima dáfus bures olaheamis.	

	<p>Rievdademiiguin lea sáhttán dahkat guovddáža eanet mánggabealagin ja čavdet dan váldimiin seammás vuhtii guovllu luonduárvvuid ja várremiin doarvái guovlluid virkkosmeami dárbbuide.</p> <p>Fámus leahkki sajádatláva leat háliidan viiddidit máddin, gosa lea čujuhuvvon oðða ássanguovlu. Guovlluid lea vejolaš ollašuhttit muttuid mielde.</p>
BEAKTILIS JOHTOLATVUOGÁDAT	
Ovddiduvvo riikkaviidosäš johtolatvuogádaga doaibmivuhta ja ekonomalašvuhta ovddidemiin vuosttassajis dálá johtolatoktavuoðaid ja fierpmádagaid sihke sihkkarastimiin vejolaš-vuoðaid sierra johtolathámiid ja -bálvalusaid oktasašatnui vuoððuduvvi mátke- ja fievrídan- oktavuoðaide sihke gálvo- ja olmmošjohtolaga čuolbmasajiid doaibmivuhtii.	Eanaš oassi guovllus doarjala juo leahkki geaidnoja gáhttafierpmádahkii. Oðða gáhttaguovlluid dievasmahttindárbbut leat lagamusat mátti oðða guovlluin. Guovlluid sáhttá váldit atnui muttuid mielde, dalle vuos adnojuvvorit ávkin guovllut, mat leat lahka bálvalusaid ja main leat juo leamen oktavuoðat. Johtolatdorvvolašvuhta lea geahčaluvvon buoridit ee. deattuhemiin meattil manni johtolahkii čoahkkebáikái ollema čujuhemiin oðða goartiliid geainnu lahka. Oðða goartilguovllut máddin leat plánejuvvon nu, ahte mohtorgielkkáin sáhttá vuodjit guovllu čaða dálge anus leahkki máðii mielde almmá ahte dárbaša rastildit gáhtaid.
Dorvvastuvvojít riikkaidgaskasaččat ja riikkaviidosäš mearkkašahti johtolat- ja gulahallan-oktavuoðaid joatkašuvvan ja ovddidanvejolaš-vuoðat sihke riikkaidgaskasaččat ja riikka-viidosäš mearkkašahti rádjaraštildanbáikkiid ovddidanvejolašvuodat.	Ohcejohgeaidnu (vt4) lea mearkkašahti riikkaviidosäš válhofávli ja eanagottelávas dasa lea čujuhuvvon jiekjameara manahaga ovddidanprinsihppamerken. Dán dihte ee johtolatdorvvolašvuhta lea geahčaluvvon buoridit ovddabealde mánnašuvvon vugiin ja fuolahemiin oðða geaidnolavtaid doarvái buriin oaidninviidodagain. Guovddážis lea dahkkojuvvon vejolažan maiddái fuolahuš-stašuvdnadoibman.
	Sajádatlávvanuppástusain deahttašuvvi guovddáž dahká vejolažan bálvalusaid šaddama eanet mánggabealagin ja ássama. Dát geahpeda biillain johtima dárbbu, veahkeha bálvalusaid buorráneami ja olámuttu sihke lasiha ealáhusdoaimmaid boahtinvejolašvuodaid guovddáž guovlluide. Dasa lassin dat dahká vejolažan, ahte guvlui boahtti doaimmat dorjot nuppiideaset. Ráhkadusa deahtásmahttin doarju ášiid dikšuma vácci ja sihkelastimiin.
	Ohcejohgeainnu nuppe beallái lea šaddamin oðða vuorkáguovlu, man várás guvlui lea boahtimin gieldateknikhka. Lagamus oðða ássanguovlluid lea vejolaš seammás laktit fierpmádahkii. Ovdamearkka dihte skuvlla lusa lea dáin ássanguovlluin seammá gaska go

	<p>guovddážis. Guovlluid, mat leat guhkkelis eret geainnus, sáhttá ollašuhttit manjelabbos dárbbu mielde.</p> <p>Váldogeainnuid guoras lea dálá ráhkadusa bokte geahppa johtolaga geaidnu. Máttás ođđa guovlluide berre ollašuhttit geahppa johtolaga oktavuođa.</p> <p>Eanaš oassi sajádatláva nuppástusain čuohcá dálá, muhto vuos ollašuvakeahtes guovlovárremiid rievdađeapmái.</p>
DEARVVASLAŠ JA DORVVOLAŠ EALLINBIRAS	
<p>Ráhkkanit dálkki ravdaalbmonemiide ja dulvviide sihke dálkkádatnuppástusa váikkuhusaide. Ođđa huksen biddjojuvvo dulvevárraguovlluid olggobeallái dahje dulveriskkaid hálldašeapmi sihkkarastojuvvo muđuid.</p> <p>Eastit šlámas, spargimis ja fuones áibmolágis šaddi biras- ja dearvvasvuodajahehttehusaid.</p> <p>Váldojit vuhtii servodaga ollesdorvvolašvuoda dárbbut, earenoamážit eatnanbealušteami ja rádjagohcima dárbbut ja dorvvastuvvojít daidda doarvái guovlluide guoski ovddidanvejolašvuodat ja doaibmanvejolašvuodat.</p>	<p>Sajádatlávvaguovllus eai leat dakkár eatnamat, mat livčé dulvevára vuolde.</p> <p>Anus eret biddjon ruskabáikeguovlu báhcá viiddis virkkosmanguovllu sisá</p> <p>Ođđa ássanguovlluid ja Ohcejohgeainnu gaskii lea čujuhuvvon suodjeruonasguovlu. Goartiliid bidjamii geainnu lahka lea geahččaluvvon buoridit geaidnorágge johtií áddejumi čoahkkebáikái ollemis. Dáinna geahččaluvvo ee. váikkuhit vuoddjiid vuodjinláttemii ja nu buoridit ássiid dorvvolašvuoda sihke mitalit johtiide bálvalusain, mat leat fidnemis.</p> <p>Sajádatlávas čujuhuvvon industriijadoaimmat (TY, ENT) galget váldit vuhtii birrasa bidjan gáibádusaid.</p> <p>Sajádatlávas lea várrejuvvon duollu dárbašan guovlu fámus leahkki sajádatláva mielde. Ođđa dárbbut eai leat almmuhuvvon.</p>
EALLINFÁMOLAŠ LUONDO- JA KULTURBIRAS SIHKE LUONDDURIGGODAGAT	
<p>Fuolahuvvo riikkaviidosaččat divras kulturbirrasiid ja luondduárbbi árvvuid dorvvasteamis.</p> <p>Ovddiduvvo luonddu mánggahápmášašvuoda dáfus divras guovlluid ja ekologalaš oktavuođaid seailumis.</p> <p>Fuolahuvvo, ahte virkkosmanatnui heivvolá guovllut leat doarvái sihke ruonasviidodat-fierpmádaga joatkašuvvamis.</p> <p>Dahkkojít vejolašvuodat bio- ja jorahanekonomijii sihke ovddiduvvo luondduriggodagaid suvdi ávkinatnin. Fuolahuvvo eana- ja vuovdedoalu dáfus</p>	<p>Guovllu luondu ja kultuvra leamaš plánema vuolggasadžin. Sajádatlávas lea bisuhuvvon joatkašuvvi ruonasfierpmádat vánddardeami ja mohtorgielkájohtolaga dárbbuide. Luondu ja kultuvra leat guovllus geasuheaddji dahkkit.</p> <p>Ruonasviidodagain lea geahččaluvvon dahkat čavddis ja guovllu čađa joatkašuvvi fierpmádat. Seammás lea sáhttán sihkkarastit olgolihkadangeinnodagaid joatkašuvvama.</p> <p>Kulturbirrasa ja luonddu árvvut leat čielggaduvvon ja suodjalančuožáhagat čujuhuvvon lávas. Mávssolaš visttit leat biedgguid, eaige din šatta oktilis guovllut. Maiddái ođđasut huksejuvvon guovllut ja</p>

<p>mearkkašahti oktilaš gilvin- ja vuovdeguovlluid sihke sápmelaškultuvrra ja -ealáhusaid dáfus mearkkašahti guovlluid seailumis.</p>	<p>huksenstiila leat luondduset beales molsašuddit. Mátti ođđa guovlluid gaskkas seailluhuvvon viiddis ruonasguovllut, vuollegis visttit ja huksensajiin góibiduvvon luondduviđágín seailluheapmi sihke huksenvuogis addojuvvon mearrádusat geahpedit eanadahkii čuohcci váikkuhusaid. Jávregátti lahkosiidda leat čujuhuvvon dušše moadde viessosaji. Nuba lávvaguvllu máttabealde raphaeladdji Ohcejohleagi riikkaviidosaččat móvssolač eanadatguvlui eai čuoza dovdomassii váikkuhusat.</p> <p>Kirkosiidda ráhkadusa leat geahčalan viiddidit árbevirolaš stiilla mielde ja seailluhit buriid oktavuođaid birastahti duottarguvlui. Dálá, guvlu mihtimas bieđggus ja leahkevuodju ja geaidnoguoraid čuvodeaddji huksenvuohki lea luonddulagaš ja hearkkit dan árvvuid vuhtii válđi. Buot viessosajiin lea válđoášsis njuolggo oktavuohta viiddis luonddubirrasii. Luondu ja dan lagašvuhta gullá guovllu árbevirrui maiddái guovddášviidodagain.</p> <p>Guovllu eana lea guorba ja hearki liiggás golaheapmái. Árbevirolaš bieđggus huksenvuohki maiddái eastá eatnama gollamis liiggás ja dan láhkai veahkeha šaddogearddi seailuma ja geahpeda eanadahkii čuohcci váikkuhusaid.</p> <p>Lávva dahká vejolažän ee. kultuvrra vieruid čuovvu mohtorgielkávujašeami iige ássangoartiliid lagaš luondduviidodagaide čuoza liiggás golaheapmi.</p> <p>Guovddášviidodahkii leat čujuhuvvon ássan- ja fitnodatvistesajit viehka deahtta ja bures olahanlhkai. Ođđa ássanguovllus máddin lea viggojuvvon árbevirolaš luonddulagaš huksenvuohkái.</p>
OĐASMANNÁVCALAŠ ENERGIIJAFUOLAHUS	
Ráhkkanit ođasmuvvi energija buvtadeami ja dan dárbbasán logistihkalaš čovdosiid dárbbuide.	Sajádatlávas lea čujuhuvvon ođđa várren girkosiidda bálvaleaddji oljo- dahje smáhkko-liggenfápmorusttegi Ohcejohgeaidnogurrii.

6. SAJÁDATLÁVA OLLAŠUHTTIN

6.1 OLLAŠUHTTIMA STIVREJEADDJI JA ÁICCALMAHTTI PLÁNAT

Ollašuhttima stivrejít lávas addojuvvon mearrádusat ja almmolaš birrasii ja huksemii guoski lähkaásahusat ja lágat. Johtolatvála oasil berre fuomášit, ahte stáhtarádi ásahan vála rávaárvvuid badjel ii manno ii olgoorunsajiin iige sislanjain.

Guovlluid ollašuhttin ja vuogit láva dagahan birasváikkahuusaid unnideapmin leat govvejuvvon dasa lassin čilgehusas guovlovárremiid mielde (lohu 5).

6.2 OLLAŠUHTTIN JA ÁIGETÁVVAL

Stuorámus oassi lávvanuppástusguovllu davveoasis ja dan gieldateknihkas lea juo huksejuvvon. Davveoasi ollašuhttin vuodđuduvvá juo leahkki gieldateknihka smávva dievasmahttими.

Máttaoasi ođđa ássan- ja industriijaguovllut gáibidit gieldateknihka huksema. Guovlluid ollašuhttima olis maiddái Ohcejohgeaidnoguora geahppa johtolaga fierpmádaga skuvlla ja guovddáža guvlui boahtá buoridit.

Guovlluid lea vejolaš ollašuhttit muttuid mielde. Vuos sáhttá hukset juo leahkki ráhkadusa siste leahkki ollašuvakeahtes viessosajiide. Čuovvovaš muttus sáhttá váldit atnui ođđa guovlluid, maidda gieldateknihka sáhttá ollašuhttit hálbbimusat. Dákkár ođđa guovllut leat guovddážis ja Savela guovllus. Máttás šaddi ođđa vuorkágauvllu olis, maiddái dan lagaš ássanguovlluid sáhttá váldit atnui. Guhkkelis geainnus leahkki guovlluid sáhttá váldit atnui maŋimužän.

Stuorámus oassi guovllu vuodđobálvalusain leat juo leamen ja kapasiteahhta reahkká bálvalit maiddái olmmošlogu lassáneami.

Sajádatláva sáhttá ollašuhttigoahtit go dat lea fidnen lágafámu.

6.3 OLLAŠUHTTIMA ČUOVVUN

Láva ollašuhtedettiin boahtá čuovvut olmmošlogu lassáneami ja viessosajiid jearu, vai gieldateknihka ollašuhttimii dárbašlaš investerema sáhttá ovddalgihtii váldit vuhtii ja gieldateknihka ollašuhttit jearu mielde.

Birrasa oasil galgá čuovvut ruonasguovlluin leahkki luondučuozáhagaid dili ja riepmat dárbašlaš doaimmaide daid suodjaleami várás.

Huksema oasil galgá čuovvut huksenvuoigatvuoda ja geavahanulbmila ollašuvvama láva ja mearrádusaid mielde.

Ollašuhttima čuovvumis vástida gielda.

Helssegis 21.4.2020

TENGBOM OY

Maarit Suomenkorpi
prošeaktahoavda
eanadatarkiteakta, YKS-359